

**TESS
GERRITSEN**

THRILLER

INCENDIO

**TESS
GERRITSEN
INCENDIO**

Stichting Collectieve
Propaganda van het
Nederlandse Boek

Dit boek wordt u aangeboden door uw boekverkoper ter gelegenheid van Juni-
Maand van het Spannende Boek 2014.

**Juni-Maand
van het
Spannende
Boek**

Incendio is door The House of Books geproduceerd voor de Stichting Collectieve
Propaganda van het Nederlandse Boek ter gelegenheid van Juni-Maand van het
Spannende Boek 2014.

Dit boek is gedrukt op 100% chloorvrij geproduceerd papier.

Oorspronkelijke titel: *Incendio*

Copyright © 2013 by Tess Gerritsen

Copyright Nederlandse vertaling © 2014 by The House of Books, Amsterdam

Vertaling Els Franci-Ekeler

Omslagontwerp Loudmouth, Robert Adriaansen

Omslagillustratie Shutterstock

Auteursfoto Kelly Campbell Photography

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

Druk Koninklijke Wöhrmann, Zutphen

ISBN 978 90 5965 245 3

ISBN 978 90 5965 246 0 (e-book)

NUR 330

www.maandvanhetspannendeboek.nl

www.thehouseofbooks.com

www.tessgerritsen.com

Niets uit deze uitgave mag worden openbaar gemaakt en/of verveelvoudigd door
middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande

schriftelijke toestemming van de uitgever.

The House ofBooks is een imprint van Dutch Media Books bv.

1

Het is de geur van oude boeken die me naar het winkeltje lokt. De geur van broze, vergeelde pagina's en omslagen van versleten leer. De andere antiekwinkels in dit met kinderhoofdjes geplaveide straatje hebben de airconditioning aan en de deur dicht om de warmte buiten te houden, maar hier staat de deur open, uitnodigend, verleidelijk. Het is mijn laatste middag in Rome. Ik heb al een zijden stropdas voor Rob gekocht en een schandalig duur jurkje met ruches voor mijn driejarige dochtertje Lily, maar voor mezelf heb ik nog niets gevonden. In de etalage van deze winkel zie ik iets van mijn gading.

Ik ga naar binnen. Het is er zo donker dat het even duurt voordat mijn ogen zich hebben aangepast. Buiten is het bloedheet, maar hier is het eigenaardig koel, alsof ik een grot ben binnengegaan waarin warmte noch licht kan doordringen. Geleidelijk aan begin ik vormen te onderscheiden. Ik zie overvolle boekenplanken en een roestig harnas. Hier en daar hangen lelijke, opzichtige olieverfschilderijen, versierd met vergeelde prijskaartjes. Ik heb helemaal geen erg in de winkeleigenaar die zich in een alkoof bevindt en schrik als hij opeens in het Italiaans iets tegen me zegt. Ik draai me om en zie een kabouterachtige man met wenkbrauwen die op besneeuwde rupsen lijken.

‘Sorry,’ zeg ik. ‘*Non parlo italiano.*’

‘*Violino?*’ Hij wijst naar de vioolkist die ik op mijn rug draag, omdat het instrument veel te kostbaar is om in het hotel achter te laten. ‘*Musicista?*’ vraagt hij. Hij begint luchtviool te spelen, laat met zijn rechterhand een onzichtbare strijkstok heen en weer gaan.

‘Ja, ik ben musicus. Uit Amerika. Ik heb vanochtend op het festival gespeeld.’ Hij knikt beleefd, maar ik denk niet dat hij Engels spreekt. Ik wijs naar de vitrine. ‘Zou ik dat boek mogen zien? *Libro. Musica.*’

Hij reikt in de vitrine naar de muziekbundel en overhandigt hem aan mij. Je kunt zien dat het een oud boek is, omdat de randjes van de bladzijden bij aanraking afbrokkelen. De titel luidt *Gypsy*, maar het is een Italiaanse uitgave. Ik sla het open bij het eerste stuk, een compositie in mineur. Ik ken het niet, maar ik zie dat het een klaaglijke melodie is en mijn vingers jeuken al om het te spelen. Dit is precies waar ik altijd naar op zoek ben: oude muziek die het verdient bekendheid te krijgen.

Als ik verder blader valt er een losse pagina uit het boek. Hij dwarrelt naar beneden en komt op zijn kop op de vloer terecht. Hij hoort niet bij het boek. Het is een los vel muziekpapier, volgekrabbeld met noten. Ik raap het op, draai het om en zie op de voorzijde de titel van de compositie.

L'Incendio door L. Todesco.

Ook dit stuk is in mineur geschreven en als ik de eerste paar maten lees, weet ik meteen dat het een prachtige wals is. In het begin is de melodie eenvoudig, een kabbelende klaagzang, maar naarmate ik verder lees en de pagina omkeer, wordt de compositie ingewikkelder en zijn de maten volgeschreven met dicht op elkaar staande noten. Opeens zweept een reeks arpeggio's de melodie op tot een gejaagde maalstroom van noten waar ik kippenvel van krijg.

Ik móét deze muziek hebben.

‘*Quanto costa?*’ vraag ik. ‘Voor dit losse vel en het boek?’

De winkeleigenaar bekijkt me met een geslepen blik. ‘*Cento.*’ Hij pakt een pen en schrijft het bedrag in zijn handpalm.

‘Honderd euro? Is dat niet wat overdreven?’

‘*È vecchio.* Oud.’

‘Niet zó oud.’

Hij haalt zijn schouders op. Het gebaar zegt: graag of niet. Hij heeft gezien hoe begerig ik keek. Het is een exorbitante prijs voor een in slechte staat verkerende bundel, maar muziek is het enige waar ik me aan te buiten ga. Ik verwen mezelf nooit met kleding of sieraden of designer-schoenen; het enige accessoire waar ik om geef is de tweehonderd jaar oude viool die ik op mijn rug draag.

Ik pak de kassabon aan, verlaat de winkel en kom weer terecht in de stroperige warmte. Nu pas merk ik hoe koud ik het in de winkel had. Ik kijk nog eens om maar zie nergens een airconditioning. Alleen stoffige ramen en water-spuwers op de gevel. Een zonnestraal ketst af op de koperen Medusa-kop van de klopper op de deur.

Die nu dicht is.

Rob is verguld met de stropdas. Op de dag na mijn terugkeer in Boston strikt hij voor de spiegel in onze slaapkamer behendig de zachte, zijden stof. ‘Net wat ik nodig had om de zoveelste bestuursvergadering een beetje sjeu te geven,’ zegt hij. ‘Jij weet altijd perfecte cadeautjes te kiezen.’ Mijn man is op zijn achtendertigste nog net zo slank en fit als op onze trouwdag, alhoewel er de afgelopen tien jaar wel wat grijze haren aan zijn slapen zijn verschenen. In zijn gesteven witte overhemd met de gouden manchetknopen ziet hij eruit als het prototype van de nauwgezette accountant. In zijn leven draait alles om cijfers: winst en verlies, debet- en creditposten. Hij bekijkt de wereld in wiskundige termen en doet alles met geometrische precisie, zelfs zoals hij nu de brede slip van de stropdas onder de smalle doorhaalt en tot een perfecte knoop strikt. Ik ben heel anders. De enige cijfers waar ik om geef zijn de aanduidingen op bladmuziek. Rob zegt dat hij zich daarom zo tot mij aangetrokken voelt, omdat ik een kunstenaar ben, een luchtwezen, wat hij daar ook precies mee

bedoelt. Toen ik hem pas had leren kennen was ik bang dat de verschillen in onze karakters een kloof tussen ons zouden creëren, dat Rob, die zo stevig met beide benen op de grond staat, er op den duur genoeg van zou krijgen voortdurend te moeten voorkomen dat het luchtwezen bij hem zou wegzweven. Maar het gaat nog steeds goed.

Hij trekt de knoop van de stropdas recht en glimlacht naar me in de spiegel. ‘Je bent trouwens erg vroeg op, Julia. Heb je geen slaap?’

‘Dat is het voordeel van een jetlag. Ik ga deze ochtend helemaal uitbuiten.’

‘Het zal je tegen het middaguur opbreken. Zal ik Lily naar het kinderdagverblijf brengen?’

‘Nee, ik hou haar vandaag thuis. Ik voel me een beetje schuldig dat ik een hele week weg ben geweest.’

‘Nergens voor nodig. Je tante heeft al je taken overgenomen en Lily heeft meer dan genoeg aandacht gekregen.’

‘Ja, maar evengoed.’

Hij draait zich naar me om. De nieuwe stropdas hangt precies centraal. ‘En wat zijn je plannen voor vandaag?’

‘Ik denk dat ik met haar naar het zwembad ga. Het is zo warm.’

‘Goed idee.’ Hij bukt zich om me te kussen. Zijn gladgeschoren gezicht ruikt citrusfris. ‘Ik heb je gemist, schat. Als je vanavond soms uit eten wilt gaan...’

‘Kijk eens, mama!’ Lily danst de slaapkamer binnen in haar nieuwe jurk, die ze gisteravond onder geen voorwaarde wilde uittrekken. Ze springt als een aapje tegen me op en we vallen samen op het bed. Er ruikt niets zo lekker als je eigen kind. Ik wil iedere molecule van haar inademen, haar in mijn lichaam opnemen zodat we weer één kunnen worden. Als ik de giechelende massa blond haar en lavendelkleurige ruches knuffel, laat Rob zich ook op het bed vallen en slaat hij zijn armen om ons heen.

‘De liefste meisjes op de hele wereld,’ roept hij. ‘En ze zijn van mij!’

‘Papa blijf,’ beveelt Lily.

‘Hé, zeg, ik ben geen hond.’ Rob staat lachend op en pakt zijn colbert. ‘Papa moet aan het werk, liefje, maar jij boft, want jij mag de hele dag bij mama blijven.’

‘Kom, laten we onze badpakken aantrekken,’ zeg ik tegen haar. ‘We gaan hier een echte vakantiedag van maken.’

En dat doen we. We amuseren ons urenlang in het zwembad, eten tussen de middag pizza en ijs en gaan dan naar de bibliotheek, waar Lily twee nieuwe prentenboeken uitkiest over ezels, haar lievelingsdier. Als we tegen drieën thuiskomen, sta ik te tolleren van vermoeidheid. Zoals Rob al had voorspeld, breekt de jetlag me nu op. Ik kan nauwelijks mijn ogen openhouden.

Lily is echter helemaal niet aan een dutje toe. Ze gaat op het terras zitten om verkleedspelletjes te doen met Juniper, onze oude kat. Het brave dier laat het zich geduldig welgevallen dat ze hem een babymutsje opzet. Om wakker te blijven haal ik mijn viool en zet de bundel met de zigeunermuziek op de muziekstandaard. Als ik het boek opensla, valt het losse vel bladmuziek eruit en landt, met de titel naar boven, naast mijn voeten. *L’Incendio*.

Ik heb er nog niet naar gekeken sinds ik de bundel in Rome heb gekocht. Als ik het blad vastzet op de muziekstandaard denk ik terug aan de schemerige winkel en aan de eigenaar die als een holbewoner in de alkoof zat. Ik krijg opeens kippenvel, alsof de kilte van de winkel aan de muziek is blijven hangen.

Ik stem mijn viool en begin te spelen.

Op zo’n zwoele dag als vandaag is de klank van het instrument dieper, rijker, het hout doordrongen van warmte. De eerste zestien maten van de wals klinken net zo mooi als ik me die had voorgesteld,

een droeve klaagzang gezongen in een trieste bariton. Daarna stijgt de melodie en volgen de noten elkaar sneller op. Het zweet breekt me uit van de moeite die het me kost om het tempo bij te houden.

Het lijkt wel alsof mijn strijkstok een eigen leven leidt. Hij gaat heen en weer alsof hij behekst is en ik heb moeite hem bij te houden. Sneller. Hoger. O, wat een schitterende muziek! Wat een prachtig stuk voor een concert zal dit zijn als ik het meester kan worden. De noten tuimelen over de akkoorden tot ik de macht erover verlies. Opeens wringt er iets. Mijn linkerhand verkrampt terwijl de muziek zichzelf tot nieuwe hoogtepunten opzweept.

Een handje grijpt mijn been. Ik voel dat er iets nats over mijn huid wordt gesmeerd.

Ik stop met spelen, kijk naar beneden en zie Lily naar me staren. Haar ogen zijn heldere meertjes met turquoise water. Zelfs als ik geschrokken overeind spring en het stuk tuingereedschap uit haar met bloed besmeurde handen loswring, wordt het water in die blauwe ogen door geen enkel rimpeltje verstoord. Ik kijk naar haar blote voetjes en volg de rode voetafdrukken die ze op de flagstones van het terras heeft gemaakt tot ik zie waar het bloed vandaan komt.

En dan begin ik te gillen.

2

Rob helpt me het bloed van de terrastegels te schrobben. De arme Juniper ligt in een vuilniszak zijn begrafenis af te wachten. We hebben besloten het gat helemaal achter in de tuin te graven, achter de sering, zodat ik het graf niet voortdurend hoef te zien. Hij was achttien jaar en bijna blind, een trouwe metgezel die een betere laatste rustplaats verdient dan in een vuilniszak, maar ik ben zo van streek dat ik niets beters weet te verzinnen.

‘Het moet een ongelukje zijn geweest,’ zegt Rob. Hij doopt de borstel in de emmer. Het water heeft een misselijkmakende roze kleur gekregen. ‘Ze moet zijn gestruikeld en gevallen. Boven op de arme Juniper.’

‘Je hebt hem gezien, Rob. Hij had drie afzonderlijke wonden. Wie struikelt er nou driemaal achter elkaar?’

Hij pakt het moordwapen, een onkruidsteker met een scherpe punt. ‘Waar heeft ze dit ding eigenlijk vandaan?’

‘Ik moet vergeten zijn hem op te bergen toen ik vorige week onkruid heb gewied.’ Er zit bloed aan de punt. Ik ril en wend mijn ogen ervan af. ‘Wat ik zo raar vind, is dat ze helemaal niet van streek is. Hoe is het mogelijk dat ze hier zo kalm onder blijft?’

‘Ze is te jong om het te kunnen bevatten, Julia. Een kind van drie begrijpt niet wat doodgaan is.’

‘Ze moet hebben geweten dat ze hem pijn deed. Hij moet een of ander geluid hebben gemaakt.’

‘Maar jij hebt niets gehoord?’

‘Ik was aan het vioolspelen. Lily zat daar, met Juniper. Ze was

gewoon met hem aan het spelen.’

‘Misschien heeft hij haar gekrabd of zo en is ze geschrokken.’

‘Ik heb haar armen bekeken. Er zit geen enkel krasje op. Je weet wat een lief beest hij was. Je kon aan zijn haar trekken, op zijn staart trappen, hij vond alles goed. Ik heb hem gekregen toen hij nog maar een paar weken oud was. Dat hij nu op deze manier heeft moeten sterven...’ Mijn stem hapert. Ik ga in een tuinstoel zitten, omdat het me opeens allemaal te veel wordt, het enorme verdriet en de vermoeidheid. En het schuldgevoel, omdat ik mijn kat niet heb kunnen redden toen hij een paar meter van me vandaan doodbloedde. Rob komt naast me staan en legt onbeholpen zijn hand op mijn schouder. Hij heeft geen idee wat hij moet doen. Mijn logisch ingestelde, wiskundige echtgenoot raakt helemaal de kluts kwijt als hij een vrouw ziet huilen.

‘Stil maar. Stil maar,’ zegt hij. ‘We kunnen altijd een nieuwe kat nemen.’

‘Doe niet zo raar. Na wat ze Juniper heeft aangedaan?’

‘Oké, dat was een dom idee, maar neem het Lily alsjeblieft niet kwalijk. Zij mist Juniper vast net zo erg als wij en beseft niet ten volle wat er is gebeurd.’

‘Mama?’ roept onze dochter vanuit haar slaapkamer.

We lopen samen de trap op, maar Rob is degene die haar uit bed tilt en op schoot neemt in de schommelstoel waarin ik haar altijd de borst gaf. Ik denk aan alle uren dat ik’s nachts zachtjes met Lily heb zitten schommelen, met haar fluwelen wangetje op mijn borst. Vermoeiende maar wondermooie uren. Dan keek ik naar haar en fluisterde: ‘Probeer dit te onthouden. Probeer dit altijd te onthouden.’

‘Poes is dood,’ zegt Lily triest.

‘Ja, maar weet je wat?’ zegt Rob zachtjes. ‘Hij is nu in de hemel.’

‘Is dergelijk gedrag normaal voor een kind van drie?’ vraag ik de kinderarts als we een week later op het consultatiebureau zijn.

Dokter Cherry is bezig Lily te onderzoeken. Hij maakt haar aan het lachen als hij op haar buikje drukt en geeft niet meteen antwoord op de vraag. Hij lijkt iemand te zijn die echt van kinderen houdt en Lily reageert daarop door haar beste beentje voor te zetten. Ze draait gehoorzaam haar hoofd heen en weer zodat hij in haar ogen kan kijken en opent haar mondje zo breed mogelijk zodat hij de tongspatelerin kan steken. Mijn mooie dochttertje weet iedere man voor zich in te nemen, zo klein als ze is.

Uiteindelijk richt hij zich op en kijkt me aan. ‘Agressief gedrag is niet noodzakelijkerwijs iets om je zorgen over te maken. Op deze leeftijd raken kinderen snel gefrustreerd omdat ze zich nog niet adequaat kunnen uitdrukken. En Lily spreekt nog steeds in zinnen van drie woorden.’

‘Moet ik me daar ook zorgen over maken?’

‘Nee, nee. De mijlpalen in de ontwikkeling zijn niet voor ieder kind gelijk. Er bestaat grote verscheidenheid en Lily ontwikkelt zich op alle andere gebieden heel goed. Lengte, gewicht, motorische vaardigheden, allemaal normaal.’ Hij trekt haar overeind en lacht naar haar. ‘Goed gedaan, Lily. Grote meid!’

‘Maar wat ze onze poes heeft aangedaan, kan dat erop wijzen dat ze...’

‘Mevrouw Ansdell,’ zegt hij rustig, ‘brengt u Lily even naar de speelkamer en komt u daarna naar mijn spreekkamer, dan kunnen we dit onder vier ogen bespreken.’

Ik kan me niet voorstellen dat Lily begrijpt waar we het over hebben, maar ik doe wat hij me heeft gevraagd. De speelkamer ligt vol speeltjes, gekleurde plastic spullen zonder scherpe randen en zonder kleine onderdelen die kunnen worden ingeslikt door gulzige mondjes.

Een jongetje van Lily's leeftijd zit op de vloer en maakt motorgeluiden terwijl hij een rode vuilnisauto over het tapijt duwt. Ik zet Lily neer. Ze loopt meteen naar een laag tafeltje met een theepot en plastic kopjes, pakt de theepot en schenkt onzichtbare thee. Hoe weet zij hoe dat moet? Ik vraag nooit mensen op de thee en toch vertoont mijn dochter typerend meisjesgedrag, terwijl het jongetje met een auto speelt.

Ik loop naar de spreekkamer. Dokter Cherry zit achter zijn bureau. Door het raam kunnen we de twee kinderen in de aangrenzende kamer in de gaten houden, maar zij kunnen ons niet zien want aan hun kant is het raam een spiegel. Ze spelen apart en negeren elkaar volkomen in hun afzonderlijke jongens- en meisjeswereld.

'Ik vind dat u dit te zwaar opvat,' zegt hij.

'Ze is pas drie en heeft nu al onze kat vermoord.'

'En u hebt geen enkel waarschuwingssignaal opgevangen? Geen teken dat ze van plan was hem iets aan te doen?'

'Helemaal niet. We hadden die kat al jaren en Lily is altijd lief voor hem geweest.'

'Kan haar gedrag iets te maken hebben met wat u op dat moment aan het doen was? U zei dat u aan het vioolspelen was. Dat vereist vast veel van uw concentratie.'

'Het was een nieuw stuk, dus moest ik me inderdaad goed concentreren.'

'Dat zal het dan geweest zijn. Dat Lily probeerde uw aandacht te trekken.'

'Door de kat dood te steken?'

'Doet ze vaker dingen waar u zich zorgen over maakt?'

'Nee, maar ik vraag me af...' – ik kijk door het raam naar mijn dochter die zo lief onzichtbare thee schenkt – '... of dit een indicatie is voor wat voor iemand ze zal worden. Ik heb gelezen dat als

kinderen dieren martelen, het een teken is dat ze misschien ooit...'

'Mevrouw Ansdell,' zegt hij met een vriendelijke glimlach. 'Lily wordt later heus geen seriemoordenaar. Als ze vaker dieren martelde of als er in uw familie meer personen waren met neiging tot geweldpleging, zou ik me misschien iets meer zorgen maken.'

Ik geef daarop geen antwoord. Hij fronst als ik blijf zwijgen.

'Is er iets wat ik moet weten?' vraagt hij dan heel rustig.

'We hebben in onze familie probleemgevallen,' geef ik toe. 'Mensen met psychische aandoeningen.'

'In uw eigen familie of die van uw man?'

'In de mijne.'

'Daarover staat niets in Lily's dossier.'

'Ik heb er ook nooit iets over gezegd. Ik dacht niet dat zo iets erfelijk kon zijn.'

'Dat wát niet erfelijk kan zijn?'

Ik weeg mijn woorden, want ik wil hem naar waarheid antwoorden, maar hem niet meer vertellen dan noodzakelijk is. Niet meer dan ik kwijt wil. 'Kort na de geboorte van mijn broer kreeg mijn moeder een of andere zenuwinzinking. Ik was pas twee, dus herinner ik me er niets van. Ik weet alleen dat ze naar een inrichting is gestuurd waar ze later is overleden.'

'Hebt u zelf ook aan postnatale depressie geleden? Of aan andere psychische stoornissen?'

'Nee, maar het feit dat mijn moeder gewelddadig werd...'

'De genetica aangaande gewelddadig gedrag is lang niet zo eenvoudig als dat we bijvoorbeeld kunnen vaststellen dat Lily uw blauwe ogen en blonde haar heeft geërfd. Voor zover ik weet bevat de vakliteratuur slechts een paar gevallen van aantoonbare erfelijkheid. Zo is er een familie in Nederland waarvan vrijwel alle mannelijke leden in de gevangenis zitten. En het is bekend dat jongens die geboren worden

met een extra Y-chromosoom vaak neigen naar het plegen van misdaden.’

‘Bestaat er een equivalent voor meisjes?’

‘Er zijn ook vrouwelijke psychopaten, maar of het erfelijk is?’ Hij haalt zijn schouders op. ‘Naar mijn mening wordt die veronderstelling niet voldoende door data ondersteund.’

Data. Hij klinkt als Rob, met zijn cijfers en statistieken. Beide mannen hebben een enorm vertrouwen in cijfers. Zij citeren wetenschappelijke studies en grijpen terug op de laatste onderzoeken. Maar ik voel me daardoor allerminst gerustgesteld.

‘Kijk niet zo bezorgd, mevrouw Ansdell.’ Dokter Cherry reikt over het bureau om een geruststellend klopje op mijn hand te geven. ‘Uw dochter is een volkomen normale driejarige. U hoeft zich nergens zorgen over te maken.’

Lily is in slaap gevallen tegen de tijd dat ik voor het huis van mijn tante stop. Ze doet rond deze tijd altijd een middagdutje en slaapt zo vast dat ze niet eens merkt dat ik haar uit het autostoeltje til. Onbewust drukt ze Ezel, die altijd overal mee naartoe gaat, tegen zich aan. De arme Ezel is al zo vaak opgelapt dat hij eruitziet als een dierlijke Frankenstein, vol amateuristische zigzagnaden van mijn hand.

‘Kijk nou toch,’ kirt tante Val als ik met Lily op mijn arm binnenkom. ‘Wat een engeltje.’

‘Mag ik haar op jouw bed leggen?’

‘Natuurlijk. Laat de deur maar open zodat we het kunnen horen als ze wakker wordt.’

Ik loop met Lily naar Vals slaapkamer en leg haar voorzichtig op het bed. Een ogenblik blijf ik naar haar staan kijken, nog altijd verrukt van de aanblik van mijn slapende dochter. Ik buig me over haar heen,

snuif haar geur op en voel de warmte van haar rozige wangetjes. Ze slaakt een zucht en drukt Ezel tegen zich aan. Het rafelige pluchen beest ziet er erg smoezelig uit, vol kwijlvlekken, en in het pluche krioelt het natuurlijk van de bacteriën. We zullen hem maar weer eens in de wasmachine stoppen als we thuis zijn.

‘En? Wat zei dokter Cherry?’ vraagt Val als ik de huiskamer binnenkom.

‘Dat ik me nergens zorgen over hoeft te maken.’

‘Heb ik het niet gezegd? Kinderen en huisdieren kunnen soms gewoon niet met elkaar overweg. Toen jij twee was, zat je altijd mijn oude hond te plagen. Op een gegeven moment hapte hij naar je. Jij sloeg meteen terug. Ik denk dat er net zoiets is gebeurd met Lily en Juniper.’

Ik kijk uit het raam naar Vals tuin, een klein paradijs met tomatenplanten, weelderige kruiden en komkommers die ze langs staken heeft geleid. Mijn vader hield ook van tuinieren. Hij hield van koken en gedichten voorlezen en zingen, ook al kon hij geen wijs houden. Net als zijn zus. Ze lijken ook erg op elkaar op de foto's uit hun jeugd, mager en gebruid, allebei met een jongensachtig kapsel. Er staan bij Val thuis zoveel foto's van mijn vader dat ik altijd een beetje bedroefd word als ik hier ben. Aan de muur tegenover me hangen foto's van hem op verschillende leeftijden: op zijn tiende met zijn vishengel, op zijn twaalfde bij zijn amateurradio en op zijn achttiende met zijn schooldiploma. Op de boekenplank staat een foto van hem en mijn moeder, die is genomen op de dag dat ze met mij uit het ziekenhuis kwamen. Het is de enige foto van mijn moeder die Val in haar huis toestaat, omdat ik erop sta.

Ik loop ernaartoe om hun gezichten te bekijken. ‘Wat lijkt ik veel op haar. Dat is me nog nooit eerder opgevallen.’

‘Dat klopt, en ze was een schoonheid. Ze kon geen kamer

binnenkomen of iedereen keek naar haar. De eerste de beste keer dat je vader haar zag, was hij verloren. En zij zette meteen haar klauwen in hem.'

'Haatte je haar zo?'

'Of ik haar haatte?' Val denkt na. 'Nee, dat zou ik niet zeggen. In elk geval niet in het begin. Ze heeft mij, net zoals iedereen die haar ontmoette, helemaal voor zich ingenomen met haar charme. Je ontmoet niet vaak een vrouw zoals zij, die alles mee heeft. Schoonheid, talent en een subliem gevoel voor stijl.'

Ik lach ironisch. 'Dat laatste heb ik niet van haar geërfd.'

'Lieverd, jij hebt van elk van je ouders het beste geërfd. Het muzikale talent van je moeder en het gulle hart van je vader. Je vader was stapelgek op jou. Het is alleen jammer dat hij juist op háár verliefd moest worden om jou te krijgen. Maar ja, alle mannen waren verliefd op haar. Ze had iets over zich waardoor je hulpeloos naar het centrum van haar krachtveld werd gezogen.'

Ik denk aan mijn dochter, die dokter Cherry nu al om haar pink weet te winden. Lily is pas drie, maar neemt iedereen die haar ontmoet voor zich in. Dat is een talent dat ze beslist niet van mij heeft geërfd.

Ik zet de foto terug en draai me om naar Val. 'Wat is er in werkelijkheid met mijn broer gebeurd?'

Ik weet dat ze deze vraag niet wil horen. Ze slaat haar ogen neer, alsof ze er onderuit probeert te komen. 'Toen je oud genoeg was om het te kunnen horen, heb ik je de waarheid verteld.'

'Maar je hebt me geen details gegeven.'

'Dat was nergens voor nodig.'

'Maar nu wil ik het weten.' Ik kijk in de richting van de slaapkamer waar mijn mooie dochttertje ligt te slapen. 'Ik moet weten of Lily iets van haar heeft.'

‘Stop. Je begeeft je op een erg duister pad als je je gaat inbeelden dat Lily in welk opzicht dan ook iets van Camilla heeft.’

‘Al die jaren heb ik alleen fragmenten gehoord over wat er met hem is gebeurd. Het zit me al heel lang dwars dat ik niet van het volledige verhaal op de hoogte ben.’

‘Ook als je het volledige verhaal zou kennen, zou je het niet makkelijker te begrijpen vinden. Ik worstel er al dertig jaar mee.’

‘Waarom heeft ze het gedaan?’

Vál denkt over de vraag na. ‘Tijdens de rechtszaak noemden de psychiaters het postnatale depressie. Dat was het ook volgens je vader. Dat was wat hij wilde geloven en hij was erg opgelucht toen ze haar naar een inrichting stuurden en niet naar de gevangenis.’

‘Maar in de gevangenis zouden ze misschien de juiste diagnose hebben gesteld over haar blindedarmonsteking.’

Vál zwijgt en ontwijkt mijn blik. De stilte wordt zo drukkend dat we eronder verpletterd dreigen te raken als ik er niet iets aan doe.

‘Vál, wat moet je me vertellen?’ vraag ik zachtjes.

‘Het spijt me, Julia. Ik ben niet helemaal eerlijk geweest. In elk geval niet hierover.’

‘Waarover?’

‘Over hoe je moeder is gestorven.’

‘Je zei dat ze is gestorven aan de gevolgen van een blindedarmonsteking. Twee jaar nadat ze naar de inrichting was gestuurd.’

‘Het was inderdaad twee jaar nadat ze was opgenomen, maar ze is niet gestorven aan een blindedarmonsteking.’ Vál zucht. ‘Ik wilde je dit niet vertellen, maar je zegt dat je de waarheid wilt weten. Je moeder is overleden aan een buitenbaarmoederlijke zwangerschap.’

‘Een zwangerschap? Maar ze zat in een psychiatrische inrichting.’

‘Inderdaad. Camilla heeft niet gezegd wie de vader was en daar is

ook nooit iemand achter gekomen. Later zijn in haar kamer allerlei verboden artikelen gevonden. Sterkedrank, kostbare sieraden, make-up. Ik denk dat ze met mannen naar bed ging om dergelijke spullen te krijgen en dat ze dat vrijwillig deed. Ik zou haar er in elk geval best voor aangezien hebben.'

'Maar ze was een patiënt, Vål. Ze leed aan een psychische stoornis.'

'Dat zeiden ze tijdens de rechtszaak, maar dat was niet zo. De psychiaters hadden het over postnatale depressie en psychose. Ik zeg dat Camilla helemaal niet depressief of psychotisch was. Ze verveelde zich alleen maar. Ze was verongelikt. En ze had een hekel aan de nieuwe baby, omdat die last had van krampjes en daarom veel hilde. Camilla was er altijd aan gewend geweest in het middelpunt van de belangstelling te staan. Ze was eraan gewend dat alle mannen naar haar keken. Ze was eraan gewend altijd haar zin te krijgen. Nu was ze een huisvrouw met twee kinderen die ze nooit had gewild. Tijdens de rechtszaak beweerde ze dat ze zich niet kon herinneren het te hebben gedaan, maar de buurman had alles gezien. Dat Camilla met je broertje op het balkon stond. Dat ze de baby met opzet naar beneden gooide. Ze liet hem niet zomaar vallen, maar smiet hem met kracht naar beneden, vanaf de derde verdieping. Hij was pas drie weken oud, Julia. Een lief kindje met net zulke blauwe ogen als jij. Ik ben de Heer nog steeds dankbaar dat ik die dag op jou paste.' Vål haalt diep adem en kijkt me aan. 'Anders was jij nu misschien ook dood geweest.'

3

De regen tikt tegen het keukenraam en laat zijn watervingers over de ruit glijden. Lily en ik bakken havermoutkoekjes met krenten voor het feestje dat morgen in haar kinderdagverblijf wordt gehouden. Aangezien tegenwoordig bijna elk kind allergisch schijnt te zijn voor eieren, gluten of noten lijkt het een rebelse daad om koekjes te bakken voor de tere poppetjes. Ik voel me bijna een gifmengster. De andere moeders zijn vast overdreven gezonde snacks aan het bereiden die geheel uit fruit of rauwe wortelen bestaan, maar ik meng boter, eieren en suiker tot een lekker vet deeg, waarvan we kleine hoopjes op het bakblik scheppen. Als de koekjes warm en geurig uit de oven komen, geef ik Lily er twee op een schoteltje bij wijze van tussendoortje. Jammie, suiker; wat ben ik een slechte moeder.

Lily begint er vergenoegd op te knabbelen als ik plaatsneem achter mijn muziekstandaard. Ik heb mijn viool de afgelopen dagen nauwelijks aangeraakt en moet oefenen voor de komende repetitie van ons kwartet. De viool rust als een oude vriend op mijn schouder en als ik hem stem, klinkt het hout mild en donker als pure chocolade en lijkt het instrument ter opwarming om een meeslepende melodie te vragen. Ik leg het strijkkwartet van Sjostakovitsj dat ik had willen oefenen opzij en zet in plaats daarvan *L'Incendio* op de standaard. Fragmenten van de wals spelen al de hele week door mijn hoofd en ik werd vanochtend wakker met een onweerstaanbaar verlangen de muziek nogmaals te horen, om bevestigd te krijgen dat die inderdaad net zo mooi is als ik me herinner.

En dat is zo. De droefgeestige stem van mijn viool lijkt te zingen

over gebroken harten en verloren liefde, over donkere bossen en behekste heuvels. Dan verandert de droefenis in onrust. De melodie blijft hetzelfde, maar de noten krijgen een sneller tempo, jagen elkaar op. Ze rennen over de toonladders tot aan de E-snaar, waar ze een reeks arpeggio's uitvoeren. Ik heb moeite ze bij te houden. Mijn vingers zitten elkaar in de weg. Ik krijg kramp in mijn hand. De noten krijgen een valse klank en het hout begint te brommen alsof een verboden frequentie dreigt het instrument te laten barsten. Toch speel ik door, vechtend met mijn viool, worstelend om het instrument aan me te onderwerpen. Het gebrom wordt luider. De melodie verandert in ijselijk gekrijs.

Maar ik ben het zelf die krijst.

Krimpand van de pijn kijk ik naar mijn dijbeen. Een flonkerende glasscherf steekt als een kristallen dolk uit mijn vlees. Boven mijn gekerm uit hoor ik iemand drie woorden eindeloos herhalen, een onbekende stem, monotoon, vlak, mechanisch. Pas als ik haar lippen zie bewegen, besef ik dat het mijn eigen dochter is die dat geluid voortbrengt. Ze staart me aan. Haar ogen zijn griezelig kalme blauwe poelen.

Ik haal driemaal diep adem om moed te vatten, pak de scherf vast en trek hem met een nieuwe kreet van pijn uit mijn dij. Vers bloed stroomt als een rode beek over mijn been. Dat is het laatste wat ik zie voordat alles donker wordt.

Ik weet dat Rob eindelijk op de eerstehulpafdeling is aangekomen als ik hem achter het gordijn dat rond mijn bed is dichtgetrokken met Val hoor praten.

‘Het valt gelukkig mee, Rob. De wond is gehecht en ze heeft voor alle zekerheid een tetanusinjectie gekregen. Ze heeft een flinke bult op haar voorhoofd omdat ze is flauwgevallen, maar toen ze bijkwam,

was ze helder genoeg om mij op te bellen.’

‘Mag ze naar huis?’

‘Ja. Maar ik maak me zorgen over haar, Rob. In de auto zei ze...’

Een zangerig kinderstemmetje onderbreekt haar: ‘Waar is mama? Ik wil mama.’

‘Ssst. Mama slaapt. We moeten heel stil zijn,’ zegt Vål. ‘Nee, Lily. Hier blijven.’

Het gordijn schuift opzij en ik zie mijn mooie dochttertje. Ze steekt haar hand naar me uit. Ik krimp ineen en krijg kippenvel als ze me aanraakt. ‘Vål!’ roep ik. ‘Hou haar alsjeblieft bij je.’

Mijn tante tilt Lily op. ‘Ik neem haar wel mee naar huis. Kom je vanavond gezellig bij tante Vål logeren, Lily?’

Lily blijft haar armpjes naar me uitsteken. Ze wil geknuffeld worden, maar ik wend me af. Ik durf niet naar haar te kijken. Ik ben bang dat ik weer die griezelige blauwe poelen zal zien.

Als Vål met haar is vertrokken, blijf ik op mijn zij liggen alsof ik bevroren ben. Ik voel me alsof mijn lichaam is gevat in een laag ijs zo dik dat ik er nooit meer uit los zal kunnen komen. Rob staat naast me en streelt me over mijn hoofd, maar dat voel ik niet eens.

‘Wil je naar huis?’ vraagt hij.

‘Juniper was geen ongeluk,’ fluister ik.

‘Wat?’

‘Ze viel me aan, Rob. Ze deed het bewust.’

Zijn strelende hand blijft stilliggen. ‘Ik begrijp dat het daar misschien op lijkt, maar...’

‘Ze heeft willens en wetens een glasscherf in mijn been gestoken.’

‘Hoe kwam Lily aan een glasscherf?’

‘Ik heb vanochtend een vaas kapot laten vallen en de scherven in de vuilnisbak gegooid. Daar moet ze er eentje uit hebben gehaald.’

‘Heb je dat dan niet gezien?’

‘Geef jij mij nu de schuld?’

‘Nee... ik vraag alleen maar hoe het heeft kunnen gebeuren.’

‘Dat heb ik je net verteld. En ik weet dat ze het met opzet heeft gedaan vanwege wat ze zei. Drie woorden die ze alsmaar herhaalde, als een robot.’

‘Welke woorden?’

‘*Mama pijn doen.*’

Hij kijkt me aan alsof ik niet goed bij mijn hoofd ben, alsof hij bang is dat ik uit bed zal springen en hem te lijf zal gaan, omdat een normale vrouw niet bang is voor haar driejarige dochttertje. Hij schudt vertwijfeld zijn hoofd. Hij heeft geen idee wat hij moet zeggen. De man die zo goed is met cijfers, die alles weet te verklaren met wiskundige formules, heeft hiervoor geen verklaring.

‘Maar waarom zou ze zoiets willen doen?’ vraagt hij uiteindelijk. ‘Ze houdt van je, Julia. Je hebt zelf gehoord dat ze steeds naar je vroeg.’

‘Ze staaarde me aan, Rob, en er lag geen greintje liefde in haar ogen. Geen greintje medelijden met haar mama. Ze hoorde me gillen en zag mijn bloed, maar ze bleef me kil en onaangedaan aankijken.’

Hij is niet in staat te verbergen hoe belachelijk hij dit vindt. Het staat op zijn gezicht geschreven, zo duidelijk als neon-letters. Ik had net zo goed kunnen zeggen dat Lily slagstanden had gekregen.

‘Blijf nog maar een poosje lekker liggen, schat,’ zegt hij zachtjes. ‘Ik ga eventjes met de dokter praten.’

Hij verdwijnt achter het gordijn. Ik doe uitgeput mijn ogen dicht. Ze hebben me iets gegeven voor de pijn en ik zou graag in een diepe slaap willen wegzakken, maar op de drukke eerstehulpafdeling rinkelen voortdurend telefoons en praten overal mensen. Uiteindelijk val ik toch in slaap en het is net alsof ik pas een paar seconden mijn ogen heb gesloten als een bedaarde stem zegt: ‘Mevrouw Ansdell?’

Ik doe mijn ogen open en zie een bleke jongeman met een metalen bril en een witte doktersjas. Op zijn badge staat DOKTER EISENBERG, maar hij ziet er niet oud genoeg uit om arts te kunnen zijn. Hij ziet er niet eens oud genoeg uit om al van de middelbare school af te zijn.

‘Ik heb zojuist uw man gesproken. Het leek hem een goed idee dat ik even met u kwam babbelen.’

‘Waarover?’

‘Ik ben arts-assistent op de psychiatrische afdeling. Ik heb begrepen dat u nogal van streek bent.’

‘U bent arts-assistent op de psychiatrische afdeling?’ Ik lach vermoeid. ‘Ik ben door mijn eigen dochter gestoken en toch denkt iedereen dat ik degene ben die gek is geworden.’

‘Is het zo gegaan?’

Ik schuif het laken opzij om hem mijn dijbeen te laten zien. De gehechte wond is bedekt met gaasverband. ‘Ik heb me deze vijf hechtingen niet ingebeeld.’

‘Ik heb het doktersrapport gelezen. U hebt inderdaad een flinke jaap in uw been. En hoe komt u aan die bult op uw voorhoofd?’

‘Ik ben flauwgevallen. Ik kan slecht tegen bloed. Ik moet met mijn hoofd tegen de tafel zijn geslagen.’

‘Vertelt u me eens iets over uw dochter. Ze heet Lily en ze is drie?’

‘Ja. Ze is net jarig geweest.’

‘Heeft ze al eens eerder zoiets gedaan?’

‘Er is nog een incident geweest. Twee weken geleden.’

‘De kat. Ja, dat heeft uw man me verteld.’

‘Dan bent u dus op de hoogte van ons probleem. Dan weet u dus dat ze deze dingen doet.’

‘Is er behalve u nog iemand anders getuige geweest van haar gedrag?’

Zijn vraag zorgt ervoor dat ik op mijn qui-vive ben. Denkt hij dat

ik dingen verkeerd interpreteer? Dat een ander het misschien niet zo ziet als ik? ‘Hebt u mijn dochter gezien?’

‘Nee, maar ik heb van uw man gehoord dat ze een allerliefst, vrolijk meisje is.’

‘Ja. Ze ziet er snoezig uit. Iedereen vindt dat ze op een engeltje lijkt.’

‘En wat vindt u?’

‘Ze is mijn dochter, dus is ze in mijn ogen uiteraard volmaakt.’

‘Maar?’

Ik krijg zo’n brok in mijn keel dat ik alleen nog maar kan fluisteren. ‘Nu ben ik bang voor haar.’

Hij schrijft iets op zijn klembord. Wat ouderwets. Alle artsen die ik ken, gebruiken computers.

‘Hoe voelde u zich toen uw dochter was geboren?’ vraagt hij.

‘Afgezien van het feit dat ik na een achttien uur durende bevalling nogal uitgeput was?’

‘Ik bedoel geestelijk. Toen u haar voor het eerst zag.’

‘U wilt weten of ik een band met haar voelde. Of ik blij met haar was.’

Hij wacht tot ik zelf antwoord geef op mijn vraag. Mijn interpretatie van wat hij vraagt is echter een soort rorschachtest en ik ben bang dat er overal mijnevelden zijn. Stel dat ik het verkeerde antwoord geef? Word ik dan bestempeld als een slechte moeder?

‘Mevrouw Ansdell,’ zegt hij rustig, ‘elk antwoord is een goed antwoord.’

‘Ja, ik was blij met haar. Dolblij. Rob en ik wilden graag kinderen, maar het heeft jaren geduurd voordat ik zwanger werd. De dag waarop Lily werd geboren, was de mooiste dag van mijn leven.’

‘U was dus gelukkig.’

‘Ja, heel erg gelukkig. En...’ Ik pauzeer. ‘En bang.’

‘Waarom?’

‘Omdat ik opeens verantwoordelijk was voor een heel nieuw mensje, iemand met een eigen ziel. Iemand die ik nog niet kende.’

‘Wat zag u als u naar haar keek?’

‘Een prachtige baby. Tien vingertjes, tien teentjes. In alle opzichten volmaakt.’

‘U zegt dat ze iemand was met een eigen ziel. Iemand die u niet kende.’

‘Pasgeboren baby’s zijn als een onbeschreven blad. Je weet niet of ze een goed of een slecht mens zullen worden. Het is altijd afwachten hoe ze zullen opgroeien.’

Hij schrijft weer op zijn klembord. Blijkbaar heb ik iets gezegd wat hij interessant vindt. Dat over de ziel van baby’s? Ik ben niet gelovig en begrijp niet goed waarom ik dat eruit heb geflapt.

‘Wat voor ziel denkt u dat Lily heeft?’ vraagt hij.

‘Dat weet ik niet.’

Hij kijkt op, met opgetrokken wenkbrauwen, waaruit ik begrijp dat dit niet het antwoord is dat een normale liefhebbende moeder zou geven. ‘Hoe goed kunt u over het algemeen met haar overweg?’

‘Ze is een schat van een kind. Ze lacht altijd, is altijd blij. Ze is aanhankelijk, houdt ervan om geknuffeld te worden. Ik had gedacht dat het moederschap onmogelijk zo makkelijk kon zijn, maar dat is het wel.’ Ik aarzel. ‘Dat wás het.’

‘Hebt u enig idee waarom ze u heeft aangevallen?’

‘Nee. We hadden het juist zo gezellig samen.’

‘Ze was niet opstandig of boos?’

‘We hadden koekjes gebakken. Ze zat vlak bij me aan tafel een paar van de koekjes te eten.’

‘En toen haalde ze een glasscherf uit de vuilnisbak en stak die in uw been?’

‘Zo moet het zijn gegaan.’

‘Bent u daar niet zeker van?’

‘Ik heb het niet gezien. Ik was aan het vioolspelen.’

‘O ja, uw man zei dat u musicus bent.’

‘Ik speel in een strijkkwartet van vier vrouwen. Ik speel de tweede viool.’ Hij knikt. Ik voel me genoodzaakt eraan toe te voegen: ‘We hebben een paar weken geleden in Rome opgetreden.’

Daar lijkt hij van onder de indruk te zijn. Een optreden in het buitenland maakt altijd indruk, tot men hoort hoe weinig je ervoor krijgt.

‘Ik speel altijd erg geconcentreerd,’ geef ik toe. ‘Daarom heb ik niet gemerkt dat Lily naar de keuken is gegaan.’

‘Vindt ze het vervelend als u aan het oefenen bent? Ik weet dat veel kinderen er een hekel aan hebben als hun moeder aan het bellen is of zit te computeren. Dan voelen ze zich verwaarloosd.’

‘Daar heb ik nooit iets van gemerkt.’

‘Was de situatie ditmaal anders dan normaal? Was u meer op de muziek geconcentreerd dan anders?’

‘Het was een erg moeilijk stuk, een nieuw stuk, en ik heb nogal wat moeite met de...’ Ik zwijg abrupt, getroffen door de herinnering. Ik zie de met de hand geschreven bladmuziek voor me, voel mijn hand verkrampen bij de valse noten die ik niet de baas kon worden. *L’Incendio*. Het vuur. Maar nu voel ik alleen ijs in mijn handen.

‘Mevrouw Ansdell, is er iets?’

‘Zowel twee weken geleden, toen ze de kat doodstak, als vandaag, toen ze mij aanviel, speelde ik dat stuk.’

‘Om welk stuk gaat het?’

‘Een wals die ik in Rome heb gekocht.’

Hij schudt zijn hoofd. ‘Ik denk niet dat we muziek hiervan de schuld kunnen geven.’

Mijn ontdekking geeft me een onrustig, opgejaagd gevoel. ‘Ik oefen vaak veeleisende stukken en dan blijft Lily altijd rustig spelen. Ze klaagt of zeurt nooit. Er is iets met deze wals. Ik heb hem nog maar twee keer gespeeld en beide keren werd Lily erdoor... veranderd.’

Hij zegt niets en schrijft nu ook niets op het klembord. Hij kijkt alleen maar naar me en ik kan zien dat hij diep nadenkt. ‘Beschrijf de muziek. Het is een wals, zegt u?’

‘Het is een melancholieke melodie, in mineur. Weet u iets over muziek?’

‘Ik speel piano.’

‘Het begint heel rustig en eenvoudig, alsof het bedoeld is om gezongen te worden. Dan versnelt het tempo en wordt de melodie steeds ingewikkelder. Het vergt veel van de violist omdat je gedwongen bent heel hoog te spelen.’

‘U bedoelt hoge noten?’

‘Hoog en heel erg snel. Bijna op tremolosnelheid.’

‘Wanneer precies viel Lily u aan? Was dat toen u die hoge noten speelde?’

‘Ja.’

Hij tikt met zijn pen op het klembord. Er is een diepe frons tussen zijn wenkbrauwen verschenen. ‘Wie is Lily’s arts op het consultatiebureau?’

‘Dokter Cherry. We zijn vorige week nog bij hem geweest. Volgens hem is Lily kerngezond.’

‘Ik zal hem bellen. Misschien is een neurologisch onderzoek gewenst.’

‘Voor Lily? Waarom?’

‘Ik weet het niet zeker, mevrouw Ansdell, maar ik heb het vermoeden dat u op een belangrijke aanwijzing bent gestuit.’ Wachtkamers, wachtkamers, wachtkamers, daar komt het nu op neer.

Lily en ik zitten steeds op een andere bank te wachten tot een verpleegkundige haar naam afroept. We gaan eerst terug naar dokter Cherry, die bang lijkt te zijn dat hij een serieuze hersenbeschadiging over het hoofd heeft gezien. Daarop volgt een hele middag bij dokter Salazar, de kinderneuroloog, die me vragen stelt die ik nu al meerdere keren heb beantwoord. Heeft Lily ooit stuiptrekkingen gehad? Heeft ze ooit wegens een val het bewustzijn verloren? Is ze bij een ongeluk betrokken geweest? Heeft ze ooit hoofdletsel opgelopen? Het antwoord is steeds nee. In elk geval zegt niemand dat ik een psychiater nodig heb, maar nu word ik bevangen door een gedachte die nog veel angstaanjagender is: dat er iets mis is met de hersenen van mijn dochter.

In de daaropvolgende dagen moet Lily het zich laten welgevalen dat er röntgenfoto's worden genomen (waarop geen afwijkingen te zien zijn), bloed wordt afgetapt (ook normaal) en een elektroencefalogram wordt gemaakt, waarvan de uitslag volgens dokter Salazar niet helemaal duidelijk is.

‘Op een EEG kan een afwijking onzichtbaar blijven als de abnormale elektrische activiteit alleen onder de hersenschors optreedt,’ zegt hij als ik op vrijdag tegen het eind van de middag tegenover hem zit in zijn spreekkamer.

Het is een lange dag geweest en ik heb moeite hem te volgen. Ik ben redelijk intelligent, maar begrijp niet waar hij het over heeft. Ik word bovendien afgeleid door Lily, die met Val in de wachtkamer zit en me steeds roept achter de gesloten deur van de spreekkamer. Ik ben een beetje boos dat Rob er niet bij is, heb nog steeds hoofdpijn vanwege mijn val en zit nu tegenover een arts die niet eens normaal Engels kan spreken.

Hij gebruikt woorden die ik niet begrijp. Neuro-ontwikkelingsdefecten zoals heterotopische grijze stof.

Neurobeeldvormingstechnieken. Corticale elektrische activiteit. Complexe partiële stuiptrekkingen.

Het laatste woord springt eruit en bijt zich in me vast. Stuiptrekkingen. ‘Bedoelt u dat Lily epilepsie heeft?’ vraag ik aan dokter Salazar.

‘Die mogelijkheid zit erin, ook al ziet de EEG er normaal uit.’

‘Maar ze heeft nooit stuiptrekkingen gehad.’

‘Het zou ook niet gaan om epileptische aanvallen in de klassieke zin van het woord, waarbij je verkramppt op de grond valt. Lily’s gedrag kan wijzen op een vorm van epilepsie die in vaktaal een complexe partiële aanval wordt genoemd. Dit verschijnsel wordt vaak aangezien voor een psychiatrische stoornis omdat de patiënt wakker lijkt te zijn terwijl hij een complexe daad verricht. Bijvoorbeeld dat hij een zin blijft herhalen. Of in kringetjes loopt of aan zijn kleding trekt.’

‘Of een kat herhaaldelijk steekt.’

Hij pauzeert even. ‘Ja, dat zou een complexe repetitieve daad zijn.’

‘*Mama pijn doen*. Nadat ze mij had gestoken, bleef ze die woorden herhalen.’

‘Ook dat is een repetitieve daad. Deze patiënten zijn zich niet bewust van hun omgeving, waardoor ze in gevaar verkeren. Ze kunnen zomaar een drukke weg oversteken of uit een raam vallen. Als de aanval voorbij is, herinneren zij zich er niets van. Voor hen is het een gat in de tijd.’

‘Ze heeft er dus geen controle over? Ze doet me niet met opzet pijn?’

‘Ja, dat klopt. Aangenomen dat het om deze aandoening gaat.’

Het is afschuwelijk om opgelucht te zijn dat je kind misschien een vorm van epilepsie heeft, maar zo voel ik me nu, omdat hiermee alles is verklaard. Dit wil zeggen dat ze nog steeds de lieve dochter is die

van me houdt. Dit wil zeggen dat ik niet bang voor haar hoeft te zijn.

‘Is het te behandelen?’ vraag ik.

‘Er zijn anti-epileptica, die kunnen we proberen. Maar eerst moeten we de diagnose stellen en daarom wil ik nog één onderzoek laten doen, te weten een magneto-encefalografie, oftewel MEG. Het is een methode om de magnetische velden te meten die worden gecreëerd door de elektrische stromen in de hersenen.’

‘Dat is met de EEG toch al gemeten?’

‘MEG is veel gevoeliger voor afwijkingen diep in de hersenkwabben. De patiënt zit in een stoel met een soort helm op zijn hoofd. Het werkt zelfs als de patiënt zich een beetje beweegt. We geven de patiënt prikkels om te zien hoe de hersenen erop reageren.’

‘Wat voor prikkels?’

‘In het geval van uw dochter zullen we gebruikmaken van geluid. U zei dat u tijdens beide aanvallen een bepaald stuk muziek speelde. Iets met zeer hoge noten.’

‘Kan muziek een toeval veroorzaken?’

‘Theoretisch gesproken wel. Het is al bekend dat een toeval veroorzaakt kan worden door visuele prikkels – knipperend licht of lichtflitsen, bijvoorbeeld. Misschien is Lily gevoelig voor noten van een bepaalde frequentie of in specifieke combinaties. We zullen haar die muziek via haar koptelefoon laten horen terwijl we de MEG maken.’

Dit klinkt erg logisch en het moet uiteraard gebeuren, maar dat wil zeggen dat iemand *L'Incendio* moet opnemen en ik durf het niet meer te spelen. Ik associeer de wals nu alleen nog maar met bloed en pijn en wil het stuk nooit meer horen.

‘Ik heb voor aanstaande woensdag een MEG geregeld. Ik moet de opname van dat muziekstuk uiterlijk dinsdag hebben.’

‘Er is geen opname van. Althans, dat denk ik niet.’

‘Kunt u het dan misschien zelf opnemen? We hebben alleen maar een digitaal bestand nodig.’

‘Nee. Ik bedoel...’ Ik haal diep adem. ‘Ik heb het stuk nog niet onder de knie. Ik vraag wel of mijn vriendin Gerda het kan opnemen. Zij speelt in ons kwartet de eerste viool.’

‘Prima. Ze kan me het bestand per mail toesturen. Ik verwacht u volgende week woensdag om acht uur met Lily in het ziekenhuis.’ Hij glimlacht als hij Lily’s dossier dichtdoet. ‘Misschien komen we dan iets meer te weten.’

4

Ditmaal gaat Rob wel mee, wat mij om de een of andere reden irriteert. Ik ben degene die al het voorbereidende werk heeft gedaan, die met Lily naar alle artsen is gegaan en haar bij alle onderzoeken heeft begeleid, en nu wil Rob er voor de finale opeens ook bij zijn. Terwijl onze dochter het onderzoek ondergaat, zitten Rob en ik op een met geruite stof beklede bank in de wachtkamer. We houden elkaars hand niet vast, we raken elkaar niet eens aan. Ik heb een glossy vrouwenblad van de lage tafel gepakt, maar ik ben zo nerveus dat ik geen letter in me opneem. Ik blader alleen maar wat en kijk naar glanzende foto's van leren tassen, hoge hakken en fotomodellen met een onwaarschijnlijk gave huid.

‘In elk geval kan er iets aan gedaan worden,’ zegt Rob. ‘Als het ene anti-epilepticum niet werkt, kunnen ze een ander proberen.’ Hij heeft daar uiteraard al onderzoek naar gedaan. Mijn echtgenoot, de cijferman, is verzot op data en heeft al een hele stapel geprinte pagina's over anti-epileptica en de bijwerkingen ervan. Nu het probleem een naam heeft, kan hij er een oplossing voor zoeken. ‘En als medicijnen niet werken, kunnen ze altijd nog opereren,’ zegt hij, alsof dat geruststellend nieuws is.

‘Opereren?’ snauw ik. ‘Ze hebben nog niet eens een diagnose gesteld.’

‘Sorry.’ Hij reikt naar mijn hand. ‘Hoe voel je je, lieverd?’

‘Waarom vraag je dat? Ik ben de patiënt niet.’

‘Dokter Cherry zegt dat als een kind ziek is, het hele gezin een patiënt wordt. Ik weet hoe moeilijk dit voor je is.’

‘Is het dat voor jou dan niet?’

‘Ik wil alleen maar zeggen dat het geen kwaad zou kunnen als je er met iemand over zou praten. Michael heeft een arts aanbevolen, een vrouw die gespecialiseerd is in...’

‘Bespreek jij mij met je collega’s?’

‘Michael vroeg belangstellend hoe het met je ging.’

‘En toen heb je hem álles verteld.’ Ik trek mijn hand los en masseer mijn slapen, want ik krijg hoofdpijn van dit gesprek. ‘Jouw collega’s vinden dus dat ik mijn hoofd moet laten onderzoeken?’

‘Julia.’ Hij zucht en slaat zijn arm om mijn schouders. ‘Het komt allemaal best in orde. Wat er ook aan de hand is, we slaan ons er wel doorheen.’

We kijken op als de deur opengaat.

Dokter Salazar komt de wachtkamer binnen. ‘Lily is een voorbeeldige patiënt,’ zegt hij. ‘Mijn assistent houdt haar nog even bezig zodat wij het resultaat van het onderzoek kunnen bespreken.’ Hij gaat tegenover ons zitten. Ik probeer iets van zijn gezicht af te lezen, maar het staat volkomen neutraal en geeft ons geen enkele aanwijzing over wat er komen gaat. ‘We hebben een aantal verschillende prikkels geprobeerd, zowel visuele als auditieve. Flitsende lichten, verschillende akoestische geluiden, harde en zachte. We hebben geen epileptische activiteit kunnen ontdekken. Haar hersenen werken en reageren volkomen normaal.’

‘Dus ze heeft geen epilepsie?’ vraagt Rob.

‘Afgaand op deze resultaten is mijn conclusie dat ze niet lijdt aan een vorm van epilepsie.’

Ik voel me alsof ik in volle vaart naar de volgende lus van een achtbaan schiet. Ik was al begonnen te aanvaarden dat epilepsie de reden is voor Lily’s gedrag en nu heb ik niets meer. Nee, het is erger dan niets, want nu heb ik weer een dochter die katten vermoordt en

haar moeder verwondt. Het monster dat *mama pijn doen mama pijn doen* mompelt terwijl ze een glasscherf in mijn been steekt.

‘Ik zie geen reden voor verder onderzoek,’ zegt dokter Salazar. ‘Ze is een volkomen normaal kind.’

‘En haar gedrag dan?’ vraag ik. Ja, dat onaangename detail dat de reden is waarom we hier zijn.

‘Nu we weten dat het niet om een neurologische afwijking gaat, zou u kunnen overwegen te gaan praten met een kinderpsychiater,’ zegt dokter Salazar. ‘Ze is nog erg jong, maar dit gedrag kan van belang zijn.’

‘Hebt u haar de wals laten horen? Gerda zei dat ze u gisteren de opname heeft gemaild.’

‘Ja, dat hebben we gedaan. Erg mooie muziek trouwens, een beetje spookachtig. We hebben haar het hele stuk driemaal laten horen, maar het enige resultaat was een licht toegenomen activiteit rechts prefrontaal en pariëtaal.’

‘Wat wil dat zeggen?’

‘In die specifieke delen van de hersenen is het auditieve langetermijngeheugen opgeslagen. Als je iets voor het eerst hoort, bijvoorbeeld een willekeurige reeks noten, blijft het geluid je maar een paar seconden bij. Als je het herhaaldelijk hoort of als het iets is wat voor jou persoonlijk betekenis heeft, wordt het via de hippocampus in het limbische systeem verwerkt. Dat pikt emotionele gegevens op en slaat die op in de cortex. Als deze melodie is opgeslagen in Lily’s langetermijngeheugen wil dat zeggen dat ze deze wals al vaker heeft gehoord.’

‘Maar dat is niet zo.’ Mijn blik gaat verbijsterd heen en weer tussen Rob en dokter Salazar. ‘Ze heeft hem mij maar tweemaal horen spelen.’

‘Ongeboren baby’s kunnen in de baarmoeder stemmen en muziek

opvangen. Ze zal u dit nummer hebben horen oefenen toen u zwanger was.’

‘Ik heb de bladmuziek pas een paar weken geleden gekocht.’

‘Dan heeft ze het ergens anders gehoord. Misschien in het kinderdagverblijf?’

‘Het stuk is nooit gepubliceerd,’ zeg ik nadrukkelijk. Dokter Salazar en Rob blijven irritant kalm terwijl ik me steeds meer opwind. ‘Voor zover ik weet bestaat er geen enkele opname van, nergens. Hoe kan het dan in haar langetermijngeheugen opgeslagen zijn?’

‘Windt u zich niet op, mevrouw Ansdell,’ zegt dokter Salazar op een toon van *relax, ik heb overal een antwoord op*. ‘U bent beroepsmusicus. Als ik u een nieuwe melodie zou laten horen, zou u die waarschijnlijk meteen onthouden. Misschien zou u zich die melodie zelfs over een maand nog herinneren, omdat uw hersenen erop ingesteld zijn muziek rechtstreeks naar uw langetermijngeheugen te sturen. Het ziet ernaar uit dat uw dochter dat talent van u heeft geërfd.’

‘Dat klinkt mij erg logisch in de oren,’ zegt Rob.

‘Ik heb ooit gelezen dat Mozart een stuk maar één keer hoefde te horen om het in zijn geheel te kunnen uitschrijven,’ zegt dokter Salazar. ‘Dat is pas echt muzikaal talent en uw dochter lijkt ermee gezegend te zijn. Net zoals u.’

Maar mijn dochter is niet net zoals ik, denk ik als we naar huis rijden. Ik kan de eerste maten van de wals wel neuriën, maar ik ken *L’Incendio* beslist niet helemaal uit mijn hoofd. In tegenstelling tot mijn dochter, in wier driejarige hersenen de melodie blijkbaar al diep is ingebed als een blijvende herinnering. Een oude herinnering.

Uitgeput van alle aandacht die ze heeft gekregen is Lily achter in de auto in slaap gevallen. Haar hoofd rolt zachtjes heen en weer met de bewegingen van de auto. *Onze dochter is een kleine Mozart* is wat Rob

heeft overgehouden aan het gesprek met dokter Salazar. Hij kijkt heel tevreden. In plaats van een dochter met epilepsie hebben we een groot muzikaal genie. Hij is vergeten waarom ze de hersenscan moest ondergaan en wat de reden was voor de hele reeks onderzoeken, röntgenfoto's en scans. Hij heeft geen pijnlijke souvenirs zoals ik. De zeurende hoofdpijn die ik aan mijn botsing met de tafel heb overgehouden en de wond aan mijn dijbeen die nog steeds klopt, ook nu de hechtingen zijn verwijderd. Rob blikt alweer vooruit en trekt zich niets meer aan van de vraag waar niemand antwoord op heeft gegeven: waarom mijn dochter mij heeft aangevallen.

Thuis tilt Rob de slapende Lily uit haar autostoeltje, draagt haar naar boven en legt haar in bed. Ik ben zelf ook erg moe. Als Rob naar zijn werk is vertrokken strek ik me op ons bed uit om een dutje te doen, maar wanneer ik mijn ogen sluit, zie ik meteen Lily's gezichtje, dat zoveel op het mijne lijkt.

En dat zoveel op mijn moeders gezicht lijkt. De moeder die ik me niet herinner. De moeder over wie niemand wil praten.

Tante Val zegt dat ze muzikaal was. Mijn vader was dat beslist niet. Hij zong vals, kon geen noten lezen en geen maat houden. Als muzikaal talent erfelijk is, heb ik het van mijn moeder geërfd en Lily nu van mij. Wat heb ik nog meer aan mijn dochter meegegeven?

Als ik een paar uur later wakker word staat de zon al laag achter de bomen en is de slaapkamer gevuld met schaduwen. Ik weet dat Rob thuis is, want ik hoor beneden een keukenkastje dichtgaan. Hij zal gezien hebben dat ik nog sliep en alvast aan het eten zijn begonnen.

Slaapdronken stap ik uit bed en roep vanuit de deuropening: 'Rob, er liggen karbonaden te ontdooien in de koelkast.'

Beneden wordt een deksel op een pan gelegd.

Geeuwend slof ik naar de trap en roep: 'Rob, je hoeft echt niet...'

Opeens glijdt mijn voet onder me vandaan. Ik probeer me aan de

trapeleuning vast te grijpen, maar het is alsof zich onder mij opeens een afgrond bevindt waar ik hulpeloos in val.

Als ik mijn ogen opendoe, lig ik onder aan de trap. Ik kan mijn armen en benen bewegen, maar als ik probeer me op mijn zij te draaien, voel ik een scherpe pijn in mijn rechterzij, zo scherp als een mes. Huilend blijf ik op mijn rug liggen. Ik voel dat er bij mijn voet iets wegrolt over de houten vloer. Het is een klein roze voorwerp dat tegen de muur tot stilstand komt.

Een plastic speelgoedautootje.

‘Rob!’ roep ik. Hij moet me hebben horen vallen. Waarom geeft hij dan geen antwoord? Waarom komt hij niet de keuken uit? ‘Help! Help me...’

Haar voetstappen zijn zo zacht dat ik ze pas hoor als ze vlak naast me staat. Mijn dochter kijkt op me neer met de afstandelijke blik van een wetenschapper die een eigenaardig nieuw beestje bestudeert. Zelfs als ik moeizaam over-eind probeer te komen, doet en zegt Lily helemaal niets, maar draait zich om en keert terug naar de keuken.

5

Ze heeft het met opzet gedaan. Ze heeft dat autootje op de tweede tree gelegd zodat ik zou uitglijden en toen is ze in de keuken lawaai gaan maken om me naar beneden te lokken. Ik meen het, Rob, ze wilde dat ik van de trap zou vallen.’

Mijn man doet zijn best neutraal te blijven kijken. Hij zit naast ons bed waarop ik tegen de kussens geleund lig, duf van de Vicodin. Ik heb niets gebroken, maar verga van de pijn in mijn rug en kan me amper bewegen zonder dat al mijn spieren verkrampen. Hij kijkt me niet aan, maar houdt zijn blik gericht op het dekbed, alsof hij zichzelf er niet toe kan brengen me in de ogen te kijken. Ik weet hoe belachelijk het klinkt als ik zeg dat een kind van drie heeft geprobeerd me te vermoorden, maar de pijnstillers hebben alle verbindingen in mijn hersenen losgemaakt en nu zweven er allerlei scenario’s als giftige muggen om me heen.

Lily is beneden met Val. Ik hoor mijn dochter roepen: ‘Mama, kom spelen!’ Mijn mooie dochttertje. Ik huiver als ik haar stem hoor.

Rob zucht verslagen. ‘Ik ga een afspraak voor je maken, Julia. Deze arts staat erg goed aangeschreven. Ik denk dat zij je kan helpen.’

‘Ik wil geen psychiater.’

‘Toch moet je met iemand gaan praten.’

‘Onze dochter probeert me te vermoorden. Ik ben niet degene die in behandeling moet.’

‘Ze probeert je niet te vermoorden. Ze is een kleuter van drie.’

‘Jij hebt niet gezien hoe ze naar me stond te staren. Haar ogen waren volkomen uitdrukkingloos. Geen liefde, geen bezorgdheid,

alleen... leegte. Een leegte zonder ziel.'

'Hoor je haar beneden om je roepen? Dat is jouw dochter en ze vraagt om je.'

'Dat doet ze voor de schijn. Omdat jij erbij bent.'

'Doe niet zo raar.'

'Er is iets mis met haar. Ze is veranderd. Ze is mijn dochter niet meer.'

Hij komt op het bed zitten en pakt mijn hand. 'Weet je nog hoe je je voelde toen ze was geboren? Je hilde van geluk. Je zei dat ze de mooiste baby op de hele wereld was en je wilde niet hebben dat de verpleegkundigen haar meenamen.'

Ik buig mijn hoofd zodat hij niet kan zien dat er tranen over mijn wangen rollen. Ja, dat herinner ik me nog goed. Ik herinner me dat ik tot alles bereid was om mijn dochter te beschermen. Ik herinner me dat ik zoveel van haar hield dat het pijn deed in mijn borst.

Hij drukt een kus op mijn hoofd. 'Ze is nog steeds onze kleine meid, Julia, en jij houdt van haar. Dat weet ik heel zeker.'

'Ze is niet meer wie ze was. Ze is veranderd in iemand anders. In iets anders.'

'Dat zeg je maar vanwege al die medicijnen die je slikt. Ga een poosje slapen. Je zult zien dat je je afvraagt waarom je deze dingen hebt gezegd als je straks wakker wordt.'

'Ze is mijn kind niet meer, Rob! Ze is veranderd sinds...'. Ik hef mijn hoofd weer op omdat midden in de Vicodinwaas een herinnering vorm krijgt. Een zwoele namiddag. Lily zit op het terras terwijl mijn strijkstok over de snaren glijdt.

Toen is het begonnen. Toen ik *L'Incendio* voor het eerst speelde.

Mijn vriendin Gerda woont in een stille straat in Milton, een buitenwijk van Boston. Als ik mijn auto op haar oprit parkeer, zie ik

haar strooien hoed bewegen in het kleurige oerwoud van ridderspoor. Ze wuift naar me en komt soepel overeind. Op haar vijfenzestigste is de zilverharige Gerda nog zo lenig als een tiener. Misschien moet ik ook aan yoga gaan doen, denk ik als ze naar me toe komt en haar tuinhandschoenen uittrekt. Ik ben half zo oud als zij maar vanwege mijn stijve rug voel ik me een oude vrouw.

‘Sorry dat ik zo laat ben,’ zeg ik. ‘Ik moest bij het post-kantoor langs en er stond een rij tot buiten.’

‘Je bent er, en daar gaat het om. Kom erin, ik heb verse limonade.’

We gaan haar rommelige keuken binnen waar bosjes geurige kruiden aan de plafondbalken hangen. Boven op de koelkast ligt een oud vogelnest dat ze ergens heeft gevonden en op de vensterbank prijkt haar stoffige verzameling schelpen en rivierstenen. Rob zou dit een huishoudelijk rampgebied noemen, maar ik vind al die excentrieke voorwerpen in haar huis juist gezellig.

Ze haalt een kan limonade uit de koelkast. ‘Heb je de brief van de antiekwinkel meegebracht?’

Ik haal de envelop uit mijn tas. ‘Hij is een week geleden in Rome op de bus gedaan. Zijn kleindochter heeft hem geschreven.’

Gerda zet haar leesbril op en leest de brief hardop voor terwijl ik kleine slokjes limonade neem.

‘Beste mevrouw Ansdell, ik schrijf dit uit naam van mijn grootvader Stefano Padrone, die geen Engels spreekt. Ik heb hem de fotokopie laten zien die u hebt opgestuurd. Hij herinnert zich dat hij u die muziekbundel heeft verkocht. Hij zegt dat hij het boek met de zigeunermuziek enkele jaren geleden heeft gekocht uit de erfenis van een man genaamd Giovanni Capobianco, die in de gemeente Casperia woonde. Hij weet niets over de bladmuziek van L. Todesco, maar zal de familie Capobianco ernaar vragen.

Misschien weten zij meer.

Hoogachtend, Anna Maria Padrone.'

'Ik heb niets meer gehoord sinds ik deze brief heb ontvangen,' zeg ik tegen Gerda. 'Ik heb de antiekwinkel drie keer gebeld en steeds een bericht achtergelaten. Er neemt nooit iemand op.'

'Laten we die wals nog eens bekijken.'

We gaan naar haar muziekkamer, waar de vleugel zoveel plaats inneemt dat er nauwelijks voldoende ruimte over is voor een boekenkast en twee stoelen bij een lage tafel. Vanaf de vloer rijzen stapels bladmuziek op als stalagmieten in een druipsteengrot. Op de muziekstandaard staat de kopie van *L'Incendio* die ik haar een paar weken geleden heb gefaxt. Het is alleen maar een vel papier met muzieknoten, maar ik voel hoeveel macht het heeft. Alsof het op ieder moment kan ontvlammen.

'Het is een prachtig stuk, maar erg moeilijk,' zegt Gerda. Ze gaat voor de standaard zitten. 'Het heeft me heel wat uurtjes gekost om die laatste maten in de vingers te krijgen.'

'Het is mij nog niet gelukt,' beken ik met een gevoel alsof ik hiermee elke flauwe grap bevestig die over de tweede viool wordt verteld. Vraag: hoeveel tweede violisten zijn er nodig om een lamp te verwisselen? Antwoord: ze kunnen niet zo hoog reiken.

Gerda haalt haar viool uit de kist. 'Wat je moet doen, is bij deze hoge G alvast naar de A-snaar gaan...'

Ik val haar in de rede. 'Je hoeft het niet te spelen.'

'... dan zijn die laatste maten makkelijker te beheersen.'

'Doe het alsjeblieft niet,' smeed ik haar. Ik haal diep adem. 'Ik wil alleen maar weten waar deze muziek volgens jou vandaan komt.'

Ze fronst en legt haar viool neer. 'Heb je de originele bladmuziek bij je?'

Ik maak mijn tas open, haal het boek met de zigeunermuziek eruit en open het op de plek waar *L'Incendio* is ingevoegd. Ik wil het vel papier niet eens aanraken, dus over-handig ik Gerda het hele boek.

Ze pakt de wals en bekijkt het vel papier aan beide kanten. 'Ik zie geen watermerk. Het stuk is met potlood geschreven op een vel doodgewoon muziekpapier. De titel en de naam van de componist, L. Todesco, staan erboven maar verder zijn er geen bijzonderheden. Volgens Google is de muziek nooit gepubliceerd.' Ze bekijkt het blad aandachtig. 'Oké, dit is interessant. Op het origineel zie ik een aantal uitgegumde noten waar overheen is geschreven. Zo te zien heeft de componist de laatste twaalf maten herschreven.'

'Hij heeft het stuk dus niet ergens van gekopieerd.'

'Nee, daarvoor zijn er te veel correcties. Hij heeft de compositie op dit vel papier geschreven en herzien.' Ze kijkt me aan over de rand van haar bril. 'Dit zou wel eens het enige exemplaar kunnen zijn dat hiervan bestaat. Gezien het feit dat het stuk nooit is opgenomen.'

'Hoe weet je dat?'

'Ik heb het naar het conservatorium gestuurd, waar Paul Frohlich het heeft ingevoerd in diverse muziekherkenningsprogramma's, die het hebben vergeleken met alle bestaande muziekwerken. Het heeft geen treffers opgeleverd. Dat wil zeggen dat deze wals nooit is opgenomen. Paul heeft elders ook niets gevonden dat is geschreven door L. Todesco.'

'En de bundel zigeunermuziek? Dit losse vel zat in dat boek. Misschien was het eigendom van L. Todesco.'

Ze doet het kwetsbare boek open. De omslag is bedekt met kruiselingse strippen broos plakband, die het boek bij elkaar houden. Voorzichtig slaat ze de eerste pagina om. 'Het is een Italiaanse uitgever. En het boek is gedrukt in 1927...'

'Kijk even op de achterkant, Gerda. Zie je wat daar staat?'

Gerda draait het boek om en leest de verbleekte, met de hand in inkt geschreven woorden: *11, Calle del Forno, Venezia*. ‘Een Venetiaans adres.’

‘Misschien van de componist?’

Gerda kijkt weer naar de bladmuziek op de standaard. ‘*L’Incendio*. Het vuur. Ik vraag me af wat voor soort vuur daarmee wordt bedoeld.’ Ze pakt haar viool en voordat ik haar kan tegenhouden begint ze te spelen. Als de eerste noten uit het instrument opstijgen, beginnen mijn handen te tintelen, een elektrische prikkeling die met iedere noot sterker wordt tot al mijn zenuwen ervan trillen. Ik sta op het punt haar de strijkstok uit handen te nemen als ze abrupt stopt met spelen.

‘Liefde,’ zegt ze.

‘Wat?’

‘Het is zulke hartstochtelijke muziek, vol smart. In de eerste zestien maten, als de melodie wordt geïntroduceerd, hoor je leed, verlangen. Bij maat zeventien wordt de muziek geagiteerd. Het volume stijgt, het tempo versnelt, het klinkt als twee smachtende geliefden die ten einde raad zijn.’ Gerda kijkt me aan. ‘*L’Incendio*. Het vuur van de liefde?’

‘Of van de hel,’ zeg ik zachtjes. Ik masseer mijn slapen. ‘Speel het alsjeblieft niet. Ik kan het niet verdragen.’

Ze legt de viool neer. ‘Dit gaat niet alleen om de muziek, hè? Wat is er aan de hand, Julia?’

‘Het gaat juist wel om de muziek.’

‘Je bent jezelf niet. Je hebt al twee repetities gemist. Hebben Rob en jij problemen?’

Ik haal diep adem en denk na over wat ik moet zeggen. Het is hier bij Gerda zo stil. Ze is alleenstaand, heeft geen man en geen kinderen; ze heeft alleen de verantwoordelijkheid voor zichzelf, terwijl ik

gedwongen ben in een huis te leven met een man die aan me twijfelt en een dochter die me angst aanjaagt.

‘Het gaat om Lily,’ zeg ik. ‘Ik heb problemen met Lily.’

‘Hoezo?’

‘Die snee in mijn been, dat was geen ongelukje. En dat ik van de trap ben gevallen, dat was ook geen ongeluk. Dat kwam door Lily.’

Gerda staart me aan. ‘Heeft zij dat gedaan?’

‘Ja.’ Ik druk een zakdoekje tegen mijn ogen als ik tranen voel opkomen. ‘Ik weet niet meer wie ze is, Gerda. Ze is een heel ander persoon geworden, iemand die mij kwaad wil doen. Het is begonnen toen ik die wals voor het eerst speelde.’

Ieder ander zou zeggen dat ik spoken zie, maar Gerda zegt niets. Ze luistert alleen en haar objectieve zwijgen doet me goed.

‘Ze hebben haar aan een onderzoek onderworpen, een soort EEG,’ vertel ik. ‘Toen ze haar de wals lieten horen, reageerden haar hersenen erop alsof het een langetermijnherinnering was. Alsof ze deze muziek al kende, een wals die nooit is opgenomen en nooit gepubliceerd.’

Gerda staart naar *L’Incendio* alsof ze op de bladmuziek iets ziet wat haar voorheen niet was opgevallen. En dan zegt ze iets wat ik niet had verwacht.

‘Toen ik klein was,’ vertelt ze op zachte toon, ‘had ik herinneringen die ik niet kon verklaren. Flitsen van dingen. Ik zag een stenen hut met een lemen vloer. Een akker met tarwe. En ik zag soms haarscherp mijn eigen voeten, waaraan een teen ontbrak. Ik begreep er niets van, tot mijn grootmoeder me uitlegde dat het achtergebleven herinneringen waren van de persoon die ik was geweest. In een vorig leven.’ Ze kijkt me glimlachend aan. ‘Vind jij dat krankzinnig klinken?’

Ik schud mijn hoofd. ‘Ik vind niets meer krankzinnig klinken.’

‘Mijn grootmoeder zei dat de meeste mensen zich hun vorige levens niet herinneren. Of dat ze die herinneringen beschouwen als droombeelden. Bij heel jonge kinderen staat de geest nog open. Zij hebben nog toegang tot de oude herinneringen, ook al kunnen ze daarover niet met ons praten. Misschien is dat de reden waarom Lily’s hersenen een reactie vertonen op deze wals. Misschien heeft ze hem al eerder gehoord. In een ander leven.’

Ik weet nu al hoe Rob zou reageren als hij dit gesprek kon horen. Rob minacht alles wat niet gebaseerd is op cijfers en wiskundige formules. Hij vindt mij nu al labiel; als ik zou beginnen over voormalige levens, zou dat zijn laatste twijfels wegnemen.

Met een berustende zucht leg ik het losse vel bladmuziek weer in het boek en stop dat in mijn tas. ‘Bedankt voor je hulp, Gerda, en voor de limonade.’

‘Je hebt geen oplossing voor je probleem gevonden.’

‘Ik geloof niet dat er een oplossing is.’

‘Laten we in elk geval blijven zoeken. Misschien komt die antiekhandelaar nog iets meer te weten over L. Todesco. En ik heb binnenkort dat optreden in Triëst. Dat is niet ver van Venetië. Ik zou best even naar dat adres aan de Calle del Forno kunnen gaan. Misschien kan ik de componist voor je vinden, of in elk geval iets meer over hem te weten komen.’

‘Ik weet niet of het al die moeite waard is. Wat Lily betreft zal ik er niet mee geholpen zijn.’

‘Het is voor mij beslist de moeite waard. Dit is een ongepubliceerde, onbekende compositie, en het is schitterende muziek. Waarom zou ons kwartet het niet als eerste kunnen opnemen? Maar dan moeten we wel weten hoe het zit met de rechten. En ben je niet nieuwsgierig naar L. Todesco?’

‘Het zigeunerboek is gedrukt in 1927. Die Todesco is vast allang

dood.’

‘En als hij dood is, is hij misschien teruggekeerd. In een andere gedaante.’

We kijken elkaar aan en ik krijg opeens kippenvel, want ik weet precies wat ze denkt. *Lily*.

6

Als ik thuiskom zie ik de Ford Taurus van Val op de oprit en Robs Lexus in de garage. Ik weet niet waarom Rob zo vroeg thuis is en waarom mijn man en mijn tante samen bij de voordeur op me staan te wachten. Ik weet alleen dat Rob niet vrolijk kijkt.

‘Waar heb je al die tijd gezeten?’ vraagt hij.

‘Bij Gerda.’

‘Heb je enig idee hoe laat het is?’

‘Had ik eerder thuis moeten zijn?’

‘Wat is er in godsnaam met je aan de hand, Julia?’

Mijn tante komt tussenbeide. ‘Rustig nou maar, Rob. Ze is gewoon de tijd vergeten.’

‘Gewoon de tijd vergeten? Ik stond op het punt de politie te bellen!’

Volkomen verbijsterd schud ik mijn hoofd. ‘De politie? Waarom?’

‘Omdat we je al uren proberen te bereiken. Toen je niet bij het kinderdagverblijf kwam opdagen, hebben ze mij gebeld. Val is Lily gaan halen.’

‘Ben je weer aan de Vicodin, Julia?’ vraagt Val rustig.

‘Nee. Daar ben ik een paar dagen geleden mee gestopt.’

‘Dan moet er iets mis zijn met je telefoon.’

‘Ik heb hem de hele dag bij me gehad en er heeft niemand gebeld.’ Ik haal het mobieltje uit mijn tas, kijk naar het schermje en zie een hele lijst gemiste oproepen: Rob, Val, voicemails van het kinderdagverblijf. ‘Ik heb hem echt niet gehoord,’ zeg ik. ‘Misschien heb ik per ongeluk iets aan de instellingen veranderd.’ Ik begin gejaagd

door het menu te scrollen om te zien of ik de beltoon heb uitgezet, maar mijn vingers zijn zo stijf dat ik steeds op de verkeerde icoontjes tik.

‘Hou op, Julia,’ zegt Rob.

‘Nee, ik moet dit meteen in orde maken.’ Ik blijf op het schermpje tikken, ook als Lily door de gang op me afkomt en haar armpjes stijf om mijn been slaat.

‘Mama laat vandaag.’

Dan pas kijk ik naar haar en zie heel duidelijk wat me tot nu toe is ontgaan. Ik zie in haar ogen iets giftigs, iets wat als een waterslang de oppervlakte van die roerloze poelen beroert en dan weer stilletjes in de diepte verdwijnt. Ik maak me zo ruw van haar los dat ik niet kan verhinderen dat Rob en Val het zien.

Val pakt snel Lily’s hand. ‘Weet je wat, Lily, jij mag fijn weer een paar daagjes bij tante Val komen logeren. Dan kun je me mooi helpen de tomaten te plukken. Papa en mama vinden het vast niet erg als ik je een poosje leen.’

Rob knikt dankbaar. ‘Dat lijkt me een heel goed idee. Dank je wel, Val.’

‘Zullen we je kleertjes gaan uitzoeken? Je mag zelf zeggen wat je wilt meenemen.’

‘Ezel. Ik wil Ezel.’

‘Natuurlijk. Ezel gaat ook mee. En we zullen ook wat andere speeltjes meenemen.’

Val gaat met Lily naar boven. Rob en ik blijven in de hal staan, maar ik kijk niet naar hem. Ik wil niet zien wat hij van mij denkt.

‘Laten we even gaan zitten.’ Hij neemt me bij de arm en leidt me naar de woonkamer.

‘Ik snap niet wat er met die stomme telefoon is.’

‘Ik kijk zo dadelijk wel even.’ Dat is wat Rob altijd doet. Hij kijkt

onder de motorkap, controleert alle draadjes, zoekt een oplossing voor het probleem. Hij laat me op de bank plaatsnemen en gaat in de stoel tegenover me zitten. ‘Val en ik hebben overlegd. We vinden dat je met dokter Rose moet gaan praten. Een oriënterend gesprek.’

‘Jullie hebben dus al een psychiater voor me uitgekozen?’

‘Ze staat erg goed aangeschreven. Ik heb haar kwalificaties bekeken, haar achtergrond en haar reputatie...’

Uiteraard. Hij laat nooit iets aan het toeval over.

‘... en ik denk dat je er veel baat bij zult hebben, Julia. Dat wij er allemaal veel baat bij kunnen hebben.’

‘Rob?’ roept Val vanboven. ‘Hebben jullie een koffertje voor Lily’s spullen?’

‘Ik kom eraan,’ roept hij. ‘Ik ben zo terug,’ zegt hij tegen mij en dan gaat hij naar boven.

Ik hoor zijn voetstappen in onze slaapkamer en het geluid van de kofferwieltjes op de houten vloer. Ik kijk uit het raam tegenover me. Het biedt uitzicht op het westen en het valt me nu pas op hoe laag de zon staat. Het kan onmogelijk drie uur’s middags zijn. Ik ben blijkbaar écht de tijd vergeten. Geen wonder dat ik zo’n pijn in mijn rug heb; het is uren geleden dat ik de laatste pijnstillers heb geslikt.

Ik schuifel naar de badkamer op de begane grond, open het medicijnkastje en schud drie extra sterke Tylenol-tabletten in mijn hand. Als ik het kastje weer dichtdoe, schrik ik van mijn spiegelbeeld. Ongekamd haar, gezwollen ogen, een vale huid. Ik was mijn gezicht met koud water en fatsoener met mijn vingers mijn haar, maar ik zie er daarna nog net zo slecht uit, als een schim van mezelf. Dit is de keerzijde van het moederschap waar niemand je ooit iets over vertelt, de situatie waarin het kind dat in je baarmoeder is gegroeid, het kind van wie je dacht dat je het met plezier zou grootbrengen, zich tegen je keert en aan je ziel begint te vreten als een parasiet. Nog even en er is

helemaal niets meer van me over.

Als ik uit de badkamer kom, hoor ik dat Rob en Val in de hal staan. Ze praten zo zacht dat ik niet kan verstaan wat ze zeggen. Ik loop stapje voor stapje door de gang.

‘Camilla was toen net zo oud als Julia nu. Dat moet iets te betekenen hebben.’

‘Julia is niet zoals zij,’ zegt Val.

‘Maar dat er psychische problemen voorkomen in de familie is een feit.’

‘Dit is een heel andere situatie. Camilla was een gevoelloze, geslepen, manipulatieve psychopaat, maar ze was niet krankzinnig.’

Ze hebben het over mijn moeder. Ik loop nog iets dichterbij hen toe omdat ik wil horen wat ze zeggen. Mijn hart bonkt zo hard dat het suist in mijn oren.

‘Alle psychiaters waren het met elkaar eens dat ze aan een psychotische stoornis leed,’ zegt Rob.

‘Dat liet ze hen denken. Camilla was niet psychotisch. Ze was slecht. Ze was een slecht mens.’

‘Mama,’ zegt Lily. Mijn dochter, de kleine spion, heeft me gevonden en verraden. Ik draai me om en zie haar met grote, onschuldige ogen naar me opkijken.

‘Ha, daar ben je, Julia!’ zegt Val. Ze probeert nonchalant te doen maar dat lukt niet helemaal. ‘We wilden net gaan.’

Ik dwing mezelf te glimlachen als Lily haar armpjes om me heen slaat, omdat ik weet dat Rob zoekt naar tekenen dat ik een gevaar ben voor mijn eigen dochter. Dat weet ik, omdat hij de naam van mijn moeder heeft genoemd, de naam die nooit wordt uitgesproken waar ik bij ben. Totdat hij het zei, had ik me niet gerealiseerd dat ik net zo oud ben als mijn moeder was toen ze de grootste zonde beging die een vrouw kan begaan, en nu vraag ik me af of er soms een overgebleven

zaadje van haar ziel in mij begint te ontkiemen.

Voelde zij zich in de dagen voordat ze mijn broertje vermoordde net zoals ik nu? Keek ze naar haar kind en zag ze een monster dat haar aanstaarde?

Op de envelop die drie dagen later in de bus valt staat geen afzender, maar ik zie het poststempel van Rome en herken het handschrift. De brief is afkomstig van Anna Maria Padrone. Ik maak hem snel open.

Beste mevrouw Ansdell,

Tot mijn spijt moet ik u mededelen dat mijn grootvader dood is. Kort na mijn laatste brief aan u is hij in zijn winkel beroofd en daarbij is hij om het leven gekomen. De politie stelt een onderzoek in. Mijn familie is in rouw en wil graag met rust gelaten worden. Ik kan geen vragen meer beantwoorden. Ik verzoek u ons niet meer te bellen of te schrijven.

Ik bel Gerda op om het haar te vertellen.

‘O god, wat vreselijk,’ zegt ze zachtjes.

‘Ik begrijp er niets van, Gerda. Er zat een hele rij antiekwinkels in die straat. Ik begrijp niet waarom iemand juist hém heeft willen beroven. Hij had alleen maar troep, oude meubels en lelijke schilderijen.’

‘Misschien leek de winkel voor de dieven een makkelijk doelwit. Of had hij dure spullen die jou niet zijn opgevallen.’

‘Oude boeken en bladmuziek waren de enige kostbare spullen die hij had. En dat zijn geen dingen waar dieven over het algemeen op uit zijn.’ Ik kijk naar de brief. ‘Maar goed, ik zal die mensen niet meer lastigvallen. De kleindochter schrijft heel nadrukkelijk dat ze niets meer van me willen horen.’

‘Er zijn andere manieren om de componist te vinden. We hebben het adres dat op het zigeunerboek staat. Stel dat L. Todesco daar nog

steeds woont. Stel dat hij nog meer muziek heeft geschreven die nooit is uitgegeven.'

'Ja, vast, en die mogen wij dan opnemen en dat wordt een platina cd.' Ik schud lachend mijn hoofd.

'Je weet dat ik binnenkort naar Venetië ga. Ik heb al een kamer geboekt. Volgens de website is het een leuk familie-hotel. Je zou met me mee kunnen gaan.'

'Naar Venetië?'

'Je klinkt zo gedeprimeerd, Julia. Je bent aan vakantie toe. Laten we samen gaan, meiden onder elkaar. Wijn! Pasta! Italiaanse mannen!'

'Ja, vooral dat laatste zal mijn echtgenoot leuk vinden.'

'Dan hou ik de mannen wel voor mezelf. Wat denk je ervan?'

Wat ik denk is dat ik inderdaad aan vakantie toe ben, weg van Rob, die naar me kijkt alsof ik een tijdbom ben. Als we wakker worden, als we aan tafel zitten, als we naar bed gaan, de hele dag heb ik het gevoel dat hij me in de gaten houdt. Nu weet ik hoe dieren in de dierentuin zich voelen, hoe het is als iemand voortdurend op je let om te zien of je iets geks gaat doen.

'Ik zou het best willen, maar ik kan nu niet weg.'

'Waarom niet?'

'Omdat hij wil dat ik me onder behandeling van een psychiater laat stellen.'

Daarop volgt een lange stilte. 'Vanwege Lily?' vraagt ze dan.

'Rob denkt dat ik het me allemaal inbeeld. Dat Lily volkomen normaal is en dat ik degene ben die hulp nodig heeft. Ik ben echt niet gestoord, maar als hij zo doorgaat, word ik dat wel.'

'Julia, ik heb zelf weliswaar geen kinderen, maar ik weet dat jij een goede moeder bent.'

'Ik begin vanwege hem steeds meer aan mezelf te twijfelen. Hij

geeft me het gevoel dat ik een slechte moeder ben omdat ik me voel zoals ik me voel.’

‘Niemand kan je dwingen je gevoelens te verdedigen, zelfs Rob niet. Zo weten mannen ons klein te krijgen. Door ervoor te zorgen dat wij ons schuldig voelen over emoties die zij niet acceptabel vinden. Je hebt recht op je gevoelens, Julia. Die zijn van jou en van jou alleen.’

Ik slaak een diepe zucht. ‘Maar ik kan evengoed niet zomaar mijn koffer pakken en vertrekken, ook al zou ik het nog zo graag willen.’ Ik kijk naar de brief en denk aan dat donkere winkeltje. Ik herinner me de waterspuwers en de deurklopper in de vorm van een Medusakop. Ik herinner me ook hoe koud ik het in die winkel had, alsof ik toen al aanvoelde dat de dood er binnenkort zou langskomen. ‘Wees voorzichtig in Venetië,’ zeg ik.

‘Ik ga er alleen maar op zoek naar onze componist. Waarom zou ik voorzichtig moeten zijn?’

‘Ik weet het niet, maar die wals zit me helemaal niet lekker.’

‘Hoe bedoel je?’

‘Ik ben nooit bijgelovig geweest, maar sinds ik met *L’Incendio* ben thuisgekomen, zijn er zoveel rare dingen gebeurd. En nu is de man van wie ik dat muziekstuk heb gekocht opeens dood.’

‘Niet overdrijven,’ zegt ze. ‘Het is alleen maar muziek.’

Rob is woedend. Ik hoor het aan de driftige manier waarop hij de keuken binnenkomt. ‘Waarom heb je je afspraak met dokter Rose afgezegd?’ vraagt hij.

Zonder me naar hem om te draaien blijf ik wortelen en aardappelen snijden voor de maaltijd die ik aan het bereiden ben. Voor vanavond staat er gebraden kip op het menu, ingewreven met olijfolie en citroen, gekruid met rozemarijn en zeezout. Een maaltijd alleen voor ons tweeën, omdat Lily nog bij Val logeert. Het is een stuk rustiger nu

zij er niet is, maar toch voel ik me niet prettig in huis, alsof ik in een soort parallelle werkelijkheid leef en het echte huis met de echte ik ergens anders bestaat.

‘Ik had er geen zin in,’ zeg ik tegen Rob. ‘Ik wil helemaal niet naar een psychiater. Jij vindt dat het moet, ik niet.’

‘Ze zei al dat je je er misschien tegen zou verzetten. Ze zei dat ontkenning deel uitmaakt van het probleem.’

Bedaard leg ik het mes neer en draai me naar hem om. ‘Jullie hebben het dus over mij gehad?’

‘Ik moest met iemand praten.’

‘En wat heb je tegen haar gezegd?’

‘Dat je zo geobsedeerd bent door dat ellendige muziekstuk dat je weigert het ware probleem onder ogen te zien. Dat je je afkeert van Lily. En van mij.’

‘Als iemand jou in je been zou steken, zou je je ook van die persoon afkeren.’

‘Dokter Rose heeft Lily drie uur geobserveerd. Volgens haar is ze een volkomen normale kleuter. Ze heeft geen enkel gewelddadig trekje in haar kunnen ontdekken.’

‘Heb jij haar meegenomen naar die psychiater zonder het mij te vertellen?’

‘Dit is voor Lily ook niet makkelijk. Ze zit tegenwoordig vaker bij Val dan hier bij ons. En intussen bel jij elke dag met Rome. Ik heb de telefoonrekeningen gezien. Die arme mensen daar vragen zich vast af waarom die krankzinnige vrouw hen niet met rust kan laten.’

Het woord *krankzinnig* is een klap in mijn gezicht. Dit is de eerste keer dat hij me er openlijk van beschuldigt maar ik weet dat hij dit al die tijd heeft gedacht. Dat hij een krankzinnige echtgenote heeft, de dochter van een krankzinnige vrouw.

Hij zegt met een diepe zucht: ‘Julia, ga alsjeblieft met dokter Rose

praten.’

‘Zo te horen hebben jullie buiten mij om al een diagnose gesteld.’

‘Ze is erg goed in haar werk. Lily mag haar graag. Je zult het zelf zien.’

Ik draai me weer om naar het hakblok, pak het mes en begin langzaam en zorgvuldig de wortels in plakjes te snijden. Zelfs als hij achter me komt staan en zijn armen om me heen slaat, blijf ik snijden. Bij elk plakje raakt het mes met een scherp tikje het hout.

‘Ik doe het voor ons,’ fluistert hij. Hij kust mijn hals. Ik huiver als ik de warmte van zijn adem voel. Het is alsof een vreemde me heeft vastgegrepen. Niet de man van wie ik hou, de man die al meer dan tien jaar de liefde van mijn leven is. ‘Ik doe het omdat ik zoveel van jullie hou. Van de twee liefste meisjes op de hele wereld.’

Zodra Rob die avond in slaap is gevallen, stap ik uit bed en loop zachtjes de trap af naar zijn computer. Ik zoek online naar dokter Diana Rose. Rob heeft gelijk. Ik ben zo geobsedeerd geweest door *L’Incendio* dat ik geen aandacht heb geschonken aan wat er in mijn eigen gezin gebeurt. Ik wil meer weten over de vrouw die, zonder een officiële diagnose te hebben kunnen stellen, denkt dat ik weerspannig ben en aan ontkenningsverschijnselen lijd. Ze is op een slinkse manier mijn gezin binnengedrongen terwijl ik over haar helemaal niets weet.

Google geeft tientallen treffers voor ‘Dr. Diana Rose, Boston’. Op haar officiële website staan haar specialisatie (psychiatrie), praktische informatie (een adres in Boston en de ziekenhuizen waarbij ze is aangesloten) en opleiding (Boston University en Harvard). Maar wat vooral mijn aandacht trekt, is de foto.

Rob had er niet bij verteld dat dokter Rose een verbluffend mooie brunette is.

Ik klik op de volgende site. Die betreft een krantenartikel uit

Worcester, Massachusetts, over een rechtszaak waarin dokter Rose is opgetreden als getuige-deskundige. Volgens haar getuigenis was ene Lisa Verdon een gevaar voor haar eigen kinderen en werd de voogdij toegewezen aan hun vader.

Ik krijg pijn in mijn maag van angst.

De volgende site gaat ook over een rechtszaak. De woorden *hoorzitting* en *competentie* springen eruit. Dokter Rose heeft als getuige voor de staat Massachusetts aanbevolen een zekere Lester Heist in een inrichting te laten opnemen omdat hij een gevaar vormt voor zichzelf.

Ik neem nog een aantal websites door en kom steeds dat woord tegen: competentie. Dit is waar dokter Rose zich mee bezighoudt. Zij besluit of mensen een gevaar vormen voor zichzelf of anderen.

Ik klik Google weg en blijf naar het scherm zitten staren. Rob heeft een nieuwe bureaubladachtergrond. Wanneer heeft hij het oude vervangen? Een week geleden was het nog een foto van ons drieën in de achtertuin. Nu is het een foto van alleen Lily, met haar blonde haar als een gouden krans rond haar hoofd in de zon. Ik voel me alsof ik uit ons gezin ben geschrappt, alsof ik, als ik naar beneden zou kijken, zal zien dat mijn armen onzichtbaar zijn geworden. Hoelang zal het duren voordat het gezicht van een andere vrouw op het scherm zal staan? Een brunette met zachte ogen die vindt dat mijn dochter een volkomen normale, aanbiddelijke kleuter is?

Dokter Diana Rose is in werkelijkheid net zo mooi als op haar webpagina. Ze heeft een kantoor op de elfde verdieping met grote ramen die uitzicht bieden op de Boston Common, al is het uitzicht wazig vanwege de dunne rolgordijnen. De bedekte ramen geven me een claustrofobisch gevoel. Het is net alsof ik gevangen zit in een witte doos met witte meubelen, waarin ik door deze vrouw voor altijd

zal worden opgesloten als ik niet de juiste antwoorden geef.

Ze begint met een paar onschuldige vragen. Waar ik ben geboren, waar ik ben opgegroeid en of ik over het algemeen gezond ben. Ze heeft groene ogen, een smetteloze huid, en draagt een zijden bloes die nét niet doorzichtig is, maar waaronder de vorm van haar beha vaag is te onderscheiden. Ik vraag me af of die details mijn man ook zijn opgevallen tijdens zijn gesprekken met haar, toen hij vermoedelijk op de bank zat waar ik nu zit. Haar stem vloeit als honing en ze weet behendig te simuleren dat ze om mijn welzijn geeft, maar wat mij betreft is ze een dievegge. Ze heeft de liefde van mijn dochter en de trouw van mijn man gestolen. Als ik haar vertel dat ik beroepsmusicus ben, gaat haar lip minachtend omhoog. Vindt zij dat geen volwaardig beroep? Ziet zij de wereld in cijfers, net zoals Rob? Hoeveel verdien je, hoeveel jaar heb je gestudeerd, hoeveel diploma's heb je? In haar spreekkamer hangt een muur vol met haar eigen diploma's, het bewijs dat zij beter is dan een eenvoudig musicus.

‘Laten we het even hebben over dat muziekstuk waarmee het volgens u allemaal begonnen is,’ zegt ze. ‘U hebt het in Rome gekocht. Waarom juist dat stuk?’

‘Ik verzamel muziek. Ik ben altijd op zoek naar nieuwe partituren en naar aparte soorten muziek.’

‘Viel het u meteen op dat dit stuk nogal apart was?’

‘Ik zag meteen dat het een prachtige melodie was. Het leek mij geschikt voor ons strijkkwartet. Toen ik het thuis begon te spelen, werd Lily... erdoor beïnvloed.’

‘U bent ervan overtuigd dat uw problemen veroorzaakt worden door die muziek.’

‘Het heeft een negatieve energie. Ik voelde dat al toen ik het voor het eerst speelde. Er ging iets onheilspellends van uit, iets dreigends. Blijkbaar heeft dat op Lily een negatief effect gehad.’

‘En daarom heeft ze u verwond.’

‘Ik weet dat het niet erg aannemelijk klinkt, maar zo is het gebeurd. Dit is de reden waarom ik zo vaak naar Rome heb gebeld. Ik hoopte erachter te kunnen komen waar deze muziek vandaan komt, wat de achtergrond is. Ik probeer uit te zoeken wat er aan de hand is met mijn dochter.’

‘En hoe voelt u zich nu ten opzichte van Lily? Nadat ze u heeft aangevallen?’

De vraag zet me aan tot nadenken, omdat ik niet zeker ben van het antwoord. Ik herinner me Lily toen ze als baby voor het eerst naar me lachte en weet nog heel goed dat ik dacht: dit zal altijd het gelukkigste moment van mijn leven blijven. Ik herinner me ook de nacht dat ze hoge koorts had en ik doodsbang was haar te verliezen. En dan denk ik aan de dag waarop ik van de trap ben gevallen en aan het kille gebrek aan interesse in haar ogen toen ze me hulpeloos zag liggen.

‘Mevrouw Ansdell?’

‘Ik hou van haar,’ antwoord ik automatisch.

‘Ondanks dat ze u heeft aangevallen?’

‘Ja.’

‘Ook al lijkt ze niet meer hetzelfde kind te zijn?’

‘Ja.’

‘Krijgt u wel eens de neiging iets terug te doen? Haar pijn te doen?’

‘Wat?’

‘Het komt vaker voor. Ook de beste ouders kunnen tot het uiterste gedreven worden.’

‘Ik heb haar nóóit pijn willen doen.’

‘Hebt u ooit aandrang gehad uzelf iets aan te doen?’ O, wat een geniepige vraag. De richting die ze met dit gesprek uitgaat, bevalt me helemaal niet.

‘Waarom vraagt u dat?’

‘U bent twee keer gewond geraakt. Eerst aan uw been en later toen u van de trap bent gevallen.’

‘Ik heb mezelf niet in mijn been gestoken en ben ook niet met opzet van de trap gevallen.’

‘Niemand was getuige van deze ongevallen.’

‘Het is precies zo gebeurd als ik het heb beschreven.’

‘U hoeft niet zo vijandig te reageren. Ik probeer alleen maar de situatie te beoordelen.’

Is dat wat mijn stem laat horen? Ik haal diep adem om rustig te blijven, ook al heb ik meer dan genoeg redenen om vijandig te zijn. Mijn huwelijk staat op instorten, mijn dochter wil me kwaad doen, maar dokter Rose zit kalmpjes en beheerst naar me te kijken. Ik ben benieuwd of haar leven echt zo perfect is als ze wil doen voorkomen. Misschien is ze in werkelijkheid alcoholiste of kleptomaan of nymfomaan.

Misschien steelt ze de echtgenoten van andere vrouwen.

‘Ik weet eerlijk gezegd niet wat ik hier doe,’ zeg ik tegen haar. ‘Behalve uw tijd en de mijne verkwisten.’

‘U bent hier omdat uw man zich zorgen over u maakt.’

‘Heeft hij dat gezegd? Wat heeft hij nog meer gezegd?’

‘Dat u van streek bent vanwege uw dochter. Dat u de laatste tijd zo afwezig bent, zo vaak in gedachten verzonken, dat u het niet eens hoort als hij iets tegen u zegt. En dat is de reden waarom ik u mijn volgende vraag moet stellen. Hoort u stemmen?’

‘Hoe bedoelt u?’

‘Hoort u stemmen in uw hoofd? Van mensen die niet bestaan maar die dingen tegen u zeggen? Bijvoorbeeld dat u zichzelf moet verwonden?’

‘Met andere woorden: ben ik gek?’ Ik lach. ‘Het antwoord, dokter

Rose, is ronduit nee.’

‘Ik was verplicht het te vragen. Uw man maakt zich zorgen om uw dochter en we moeten er zeker van kunnen zijn dat ze thuis veilig is.’

Eindelijk zijn we aangekomen bij de ware reden waarom ik hier zit. Zij vinden dat ik een gevaar ben voor Lily. Zij denken dat ik een monster ben, net zoals mijn moeder, en dat ze Lily tegen me moeten beschermen.

‘Uw dochter verblijft momenteel bij uw tante, maar dat is geen oplossing voor de lange termijn,’ zegt dokter Rose. ‘Uw man wil haar graag weer thuis hebben, maar wil er zeker van zijn dat ze daar veilig is.’

‘Ik zou Lily nooit iets aandoen.’

‘U bent laatst vergeten haar uit het kinderdagverblijf op te halen en u was zich daarvan niet eens bewust. U gelooft dat uw dochter een gewelddadige inslag heeft en dat ze u kwaad wil doen. U bent geobsedeerd door een muziekstuk waarvan u denkt dat het een kwade invloed op haar heeft.’ Ze pauzeert een ogenblik. ‘En psychose komt in uw familie voor.’

Als je alles zo op een rijtje zet, klinkt het niet erg goed en ik heb geen verweer tegen de voor de hand liggende conclusie. Wat ze erna zegt, komt niet als een verrassing.

‘Om er zeker van te kunnen zijn dat uw dochter thuis veilig is, lijkt het mij verstandig dat u verder onderzoek ondergaat. Dit zou van uw kant volkomen vrijwillig zijn, maar ik raad u aan u voor een onbepaalde periode intern onder behandeling te laten stellen. Er is een erg goede kliniek bij Worcester waar u zich beslist op uw gemak zult voelen. Beschouw het als een korte vakantie.’

‘Hoe kort?’

‘Dat kan ik niet precies zeggen.’

‘Dan zou het dus om een paar weken kunnen gaan, of zelfs om een

paar maanden.’

‘Dat hangt helemaal af van de vooruitgang die u maakt.’

‘En u bent degene die daarover beslist?’ Bij mijn scherpe opmerking knijpt ze haar ogen iets toe. In haar aantekeningen komt ongetwijfeld te staan: ‘patiënt gedraagt zich vijandig’. Alweer een detail waarmee mijn negatieve profiel wordt bevestigd.

‘Nogmaals, het zou een vrijwillige stap zijn,’ zegt ze. ‘U kunt de kliniek verlaten wanneer u wilt.’

Ze laat het klinken alsof ik inderdaad die keuze heb, alsof het mijn eigen beslissing is, ook al weet zij net zo goed als ik dat ik volledig klem zit. Als ik nee zeg, raak ik mijn dochter en waarschijnlijk ook mijn man kwijt. Eigenlijk ben ik hen al kwijt. Het enige wat ik nog over heb, is mijn vrijheid, en zelfs die is afhankelijk van dokter Rose. Ze hoeft maar te zeggen dat ik een gevaar ben voor mezelf of voor anderen en de deur valt achter me in het slot.

Ik voel dat ze naar me kijkt als ik over mijn antwoord nadenk. Ik moet kalm blijven en me inschikkelijk voordoen. ‘Ik heb een paar dagen nodig om me hierop voor te bereiden,’ zeg ik. ‘Ik wil het met mijn man bespreken. En met mijn tante.’

‘Natuurlijk. Dat is heel begrijpelijk.’

‘Als ik een poosje van het toneel zal verdwijnen, moet ik een aantal praktische zaken regelen.’

‘We hebben het niet over een permanente situatie, mevrouw Ansdell.’

Maar voor mijn moeder was het wel een permanente situatie. Voor mijn moeder was de psychiatrische inrichting de laatste halte van haar korte, woelige leven.

Dokter Rose loopt met me mee naar de wachtkamer waar Rob al die tijd heeft gezeten. Om zich ervan te verzekeren dat ik naar de psychiater zou gaan, heeft hij me zelf gebracht en ik zie de vragende

blik waarmee hij dokter Rose aankijkt. Ze knikt naar hem, een zwijgende toezegging dat alles naar wens is verlopen en dat de patiënt zich in hun plannen heeft geschikt.

‘Ik ga even naar het toilet.’ Ik loop ernaartoe, doe de deur dicht, haal mijn mobiele telefoon tevoorschijn en bel Gerda.

‘Wanneer ben jij in Venetië?’ vraag ik haar.

‘Zondag is de laatste dag van het festival in Triëst. Maandag ga ik naar Venetië.’

‘Dan zie ik je daar,’ zeg ik.

Dit is misschien het laatste wat ik ooit vrijwillig zal kunnen doen.

Als iedereen denkt dat je netjes meewerkt, is het niet moeilijk om Astiekem het land te verlaten. Ik koop online bij Orbitz een ticket – *nog maar twee tickets voor deze prijs!* – voor een vlucht die in de namiddag vertrekt en de volgende ochtend vroeg in Venetië aankomt. Ik vraag aan Val of Lily nog een week bij haar mag logeren, zodat ik me kan voorbereiden op mijn verblijf in de kliniek. Ik luister aandachtig naar alles wat er wordt gezegd, zelfs als het over alledaagse dingen gaat, zodat Rob me er niet van kan beschuldigen dat ik denkbeeldige stemmen hoor als hij tegen me praat. Ik zet drie dagen achtereen glimlachend een heerlijke maaltijd op tafel en rep met geen woord over *L'Incendio* of Italië.

Op de dag van mijn vertrek zeg ik tegen hem dat ik om vijf uur een afspraak heb bij de kapper, wat eigenlijk geen slimme smoes is, want waarom zou een vrouw zich druk maken over haar kapsel als ze op het punt staat zich in een gekkenhuis te laten opnemen? Gelukkig zoekt Rob er niets achter en zal hij zich tot laat in de middag niet afvragen waar ik ben.

Tegen die tijd zit ik hoog boven de Atlantische Oceaan, op de middelste stoel van rij 28, met rechts van me een oude Italiaanse vrouw en links een zakenman die helemaal in gedachten is verzonken. Geen van beiden lijkt zin te hebben in een praatje, wat jammer is, omdat ik er eindelijk aan toe ben met iemand te praten, al is het maar met een volkomen vreemde. Ik wil vertellen dat ik van huis ben weggelopen en dat ik dat heel eng maar ook erg opwindend vind. Dat ik niets meer te verliezen heb, omdat mijn man waarschijnlijk een

verhouding heeft met mijn psychiater en dat ze mij daarom willen opsluiten. Dat ik nooit eerder zoiets impulsiefs heb gedaan, maar dat het zowaar heel goed voelt. Dat het voelt alsof de ware Julia uit haar gevangenis is ontsnapt en nu een missie moet uitvoeren om haar dochter en haar leven terug te krijgen.

De stewardessen doen het licht in de cabine uit. De meeste passagiers vallen in slaap, maar ik blijf klaarwakker en probeer me voor te stellen hoe het nu thuis is. Rob belt natuurlijk eerst Val en dan dokter Rose en daarna de politie. *Mijn labiele echtgenote is verdwenen.* Hij zal niet meteen door-hebben dat ik het land heb verlaten. Dat weet alleen Gerda.

Ik ben één keer eerder in Venetië geweest, vier jaar geleden, samen met Rob. We waren er op het hoogtepunt van het toeristenseizoen en ik herinner me een verwarrend doolhof van straatjes en bruggen waar niet te ontsnappen viel aan lichamelijk contact met transpirerende toeristen. Ik herinner me de geur van zweet, vis en zonnebrandcrème, en de withete gloed van de zon die mij weer verblindt als ik met knipperende ogen de aankomsthal van de luchthaven uitkom.

Ja, dit is het Venetië dat ik me herinner. Alleen is het er nu nog drukker en nog duurder.

Ik raak een flinke portie van mijn euro's kwijt aan een watertaxi naar Gerda's hotel in de wijk Dorsoduro. Het kleine familiehotel bevindt zich in een rustig straatje en heeft een donkere lobby met versleten fluwelen stoelen en het plaatselijke karakter dat Gerda charmant noemt maar dat in mijn ogen gewoon sjofel is. Maar de kamer is gereed, de lakens op de twee bedden zien er fris uit en nadat ik het stof van de lange reis onder de douche heb weggewassen, val ik als een blok in slaap.

‘Hé, slaapkop,’ zegt Gerda, ‘zou je niet eens wakker worden?’ Ze zit

op het andere bed en kijkt heel opgewekt, veel te opgewekt vind ik, terwijl ik me kreunend uitrek.

‘Wanneer ben jij aangekomen?’ vraag ik.

‘Een paar uur geleden. Het leek me het beste om je te laten slapen. Ik ben intussen gaan lunchen. Maar nu is het drie uur. Als je niet opstaat, doe je vannacht geen oog dicht.’

‘Ik kon in het vliegtuig niet slapen.’

‘Maar nu moet je er echt uit, anders kom je nooit over de jetlag heen.’ Ze zwijgt even en zegt dan: ‘Je mobieltje knippert steeds. Als ik jou was, zou ik even kijken wie er allemaal berichten hebben achtergelaten.’

‘Ik heb hem op stil gezet omdat ik met niemand wil praten.’

‘Maar er wil blijkbaar wel iemand met jou praten.’

Ik pak het telefoontje dat ik op het nachtkastje aan de oplader heb gelegd en bekijk de gemiste telefoontjes en berichten. Rob, Rob, Rob, Val, Rob. Ik doe de telefoon in mijn tas. ‘Niets belangrijks.’

Gerda fronst haar wenkbrauwen. ‘Weet Rob niet dat je hier bent?’

‘Hij zou het niet begrijpen.’

‘Denk je niet dat hij zich zorgen zal maken?’

‘Ik stuur hem wel een mailtje.’

‘En wat ga je hem vertellen?’

‘Dat ik hier met jou op vakantie ben en dat ik pas terugkom als ik eraan toe ben. Maak je geen zorgen. Ik kan het een aardige tijd uitzingen voordat ik aan de limiet van mijn creditcard zit.’

‘Over jouw creditcard maak ik me geen zorgen. Ik ben blij dat je er bent, maar het is zo onverwachts. Dit is niets voor jou.’

‘Je hebt zelf gevraagd of ik meeding.’

‘Ja, maar ik had niet verwacht dat je halsoverkop op een vliegtuig zou stappen zonder het aan je man te vertellen.’

‘Ik wil een poosje afstand van mijn man. Wijn! Pasta! Is dat niet

wat je me in het vooruitzicht hebt gesteld?’

‘Ja, maar...’

‘En we zouden dat adres aan de Calle del Forno opzoeken. Dat was het doel van de reis.’

Ze kijkt zwijgend naar me als ik mijn bloes dichtknoop en de rits van mijn spijkerbroek omhoogtrek. Ik draai me naar haar om. ‘Zullen we?’

‘Oké,’ zegt ze. ‘Op naar de componist.’

Algauw ontdekken we dat Venetië meer dan één Calle del Forno heeft. De eerste die we proberen is in de *sestiere* Santa Croce, waar het op dit uur van de middag in de smalle straten wemelt van de toeristen die in de winkeltjes snuffelen of iets drinken in de wijnbars rond de Rialtobrug. Het is al over vieren, maar het is nog drukkend warm en ik ben duf vanwege de jetlag. Als we nummer 11 nergens kunnen vinden, lopen we een *gelateria* binnen, waar Gerda de vrouw achter de toonbank in haar beste Italiaans vraagt of ze ons kan helpen. De vrouw bekijkt het adres en zegt iets tegen een magere tiener die aan een hoektafel zit.

De jongen fronst zijn wenkbrauwen, trekt de oordopjes van zijn iPod uit zijn oren en zegt in het Engels: ‘Mijn moeder zegt dat u de verkeerde straat hebt.’

‘Dit is toch de Calle del Forno?’ Gerda laat hem het briefje met het adres zien. ‘We kunnen alleen nummer II niet vinden.’

‘De Calle del Forno die u zoekt, is in een andere sestiere. In Cannaregio.’

‘Is dat ver?’

‘Nee, hoor. U moet de Ponte degli Scalzi oversteken en dan is het ongeveer tien minuten lopen.’

‘Kun jij ons ernaartoe brengen?’

De tiener kijkt haar aan met een blik die zegt: waarom zou ik? Een blik die geen vertaling behoeft. Pas als Gerda een briefje van twintig euro tevoorschijn haalt, springt hij met een brede grijns overeind.

‘Kom maar mee,’ zegt hij.

In snel tempo gaat hij ons voor door de drukke straten. Te midden van de drommen toeristen proberen we zijn rode T-shirt in de gaten te houden, maar als hij op een gegeven moment een hoek omslaat verliezen we hem uit het oog en we zien hem pas weer als hij vanuit de verte naar ons roept en wuift. Hij wil zijn footje zo snel mogelijk vangen en spoort de twee trage Amerikaanse dames die in de overvolle straten moeite hebben vooruit te komen, met ongeduldige gebaren aan.

Aan de overkant van de Ponte degli Scalzi is het zo mogelijk nog drukker. We laten ons machteloos meevoeren door de stroom reizigers die net uit een nabijgelegen treinstation is gekomen. Ik doe allang geen moeite meer te onthouden hoe we zijn gelopen en ben me alleen nog maar bewust van de dingen die er te midden van alle kleuren en geluiden uitspringen. Een meisje met een roodverbrand gezicht. Een etalage met griezelige carnavalsmaskers. Een breedgebouwde man in een strak hemd met haar op zijn schouders. Dan schiet de jongen een zijstraat in en laten we de drukte achter ons. Het is een donkere steeg met verwaarloosde gebouwen die steeds dichterbij elkaar komen te staan, alsof ze ons willen platdrukken.

De jongen stopt. ‘Hier is het.’

Ik kijk omhoog naar het gebouw. Afbladderende verf, verzakte muren, een façade vol scheurtjes, als rimpels in een oud gezicht. Als ik door de stoffige ruiten naar binnen kijk, zie ik een lege kamer waarvan de vloer bedekt is met rommel.

‘Zo te zien staat het al een tijdje leeg,’ zegt Gerda. Ze tuurt naar het eind van de steeg en ziet twee oude vrouwen die vanuit een portiek

naar ons kijken. ‘Vraag aan hen van wie dit gebouw is,’ zegt ze tegen de jongen.

‘U hebt me twintig euro beloofd.’

‘Vraag het,’ zegt Gerda terwijl ze hem het geld overhandigt.

De tiener roept iets naar de vrouwen. Er ontspint zich een luidruchtig gesprek waarbij de vrouwen de portiek verlaten en naar ons toe komen. De ene heeft een oog dat door staar melkwit is gekleurd; de andere loopt met een stok die ze omklemd houdt met haar door artrose vervormde hand.

‘Ze zeggen dat een Amerikaan het heeft gekocht,’ vertaalt de jongen, ‘en dat er binnenkort een kunstgalerie komt.’

De vrouwen snuiven minachtend om het idee dat iemand nóg een kunstgalerie wil openen in Venetië, de stad die op zichzelf al een kunstwerk is.

‘Van wie heeft de Amerikaan het gekocht?’ vraagt Gerda. De jongen wijst naar de vrouw met de vervormde hand en de wandelstok. ‘Zij zegt dat haar familie hier jaren heeft gewoond. Dat haar vader het na de oorlog heeft gekocht.’

Ik maak mijn tas open om het zigeunerboek eruit te halen en sla het open bij het losse blad met *L’Incendio*. Ik wijs naar de naam van de componist. ‘Weet zij wie L. Todesco is?’

De vrouw met de artrosehanden buigt zich voorover en staart naar de naam. Lange tijd zegt ze niets. Dan steekt ze haar hand uit en strijkt zachtjes over de pagina terwijl ze iets mompelt.

‘Wat zegt ze?’ vraag ik aan de jongen.

‘Ze zegt dat ze zijn weggegaan en nooit meer teruggekomen.’

‘Wie?’

‘De mensen die hier voor de oorlog woonden.’

Kromgetrokken vingers sluiten zich om mijn arm en trekken me mee. De stok van de vrouw maakt harde tikken op de grond als ze ons

door de steeg leidt. Ondanks haar leeftijd en haar handicap slaat ze vastberaden een hoek om naar een drukkeres straat. Ik merk nu pas dat de jongen ervandoor is gegaan, zodat we de vrouw niet kunnen vragen waar ze ons naartoe brengt. Misschien heeft ze verkeerd begrepen wat we van haar willen weten en leidt ze ons naar een souvenirwinkel van familieleden. We nemen een brug naar een groot plein. Daar wijst ze met haar kromme vinger naar een muur.

Geëts in houten borden staan rijen namen en nummers: ... GILMO PERLMUTTER 45, BRUNO PERLMUTTER 9, LINA PRANI CORINALDI 71 ...

‘*Qui,*’ zegt de vrouw zachtjes. ‘Lorenzo.’

Gerda ziet het als eerste. ‘O god, Julia,’ zegt ze op een geschokte toon. ‘Kijk!’ Ze wijst naar de naam die tussen de andere gegraveerd staat: LORENZO TODESCO 24.

De oude vrouw kijkt me met sombere ogen aan en fluistert: ‘*L’ultimo treno.*’

‘Dit is een gedenkteken,’ zegt Gerda. ‘Hierop staat wat er op dit plein is gebeurd.’

De tekst is in het Italiaans, maar wat er staat is duidelijk genoeg. *Ebraica. Deportati. Fascisti dai nazisti.* 246 Italiaanse Joden, gedeporteerd uit deze stad, in 1944. Een van hen was Lorenzo Todesco.

Ik kijk om me heen en zie nu dat dit het Campo di Ghetto Nuovo is. De Joodse wijk. Op bronzen herdenkingsplaten staan afbeeldingen van de deportatie en de concentratiekampen. Op een ander bord een trein die zijn gedoemde menselijke lading uitbraakt. De laatste trein.

Mijn hoofd bonkt in de hitte. ‘Ik moet even gaan zitten,’ zeg ik tegen Gerda. Ik loop naar een bankje dat in de schaduw van een grote boom staat en laat me erop neerzakken. Ik masseer mijn slapen en denk aan Lorenzo Todesco. Vierentwintig jaar. Zo jong nog. Hij

woonde een paar honderd meter hiervandaan in het nu verwaarloosde huis aan de Calle del Forno. Misschien heeft hij ook wel eens onder deze boom gezeten en over de klinkers van dit plein gelopen. Misschien zit ik op precies dezelfde plek waar hij op het idee kwam voor *L'Incendio* toen hij nadacht over zijn onheilspellende toekomst.

‘Kijk, daar is het Joods Museum,’ zegt Gerda. Ze wijst naar een gebouw. ‘Daar is vast wel iemand die Engels spreekt. Ik ga vragen of ze iets weten.’

Gerda loopt naar het museum, maar ik blijf op het bankje zitten. In mijn hoofd gonst het alsof het gevuld is met bijen. Toeristen slenteren over het plein, maar het gegons van de bijen doet het geluid van hun stemmen en voetstappen teniet. Ik ben verzonken in gedachten aan Lorenzo, die tien jaar jonger was dan ik nu ben. Ik denk aan mijzelf op die leeftijd. Pasgetrouwd, met een heel leven voor me. Een mooi huis, een veelbelovende carrière, geen enkel wolkje dat voor mijn zon dreigde te komen. Voor Lorenzo, daarentegen, stapelden donkere wolken zich op.

‘Julia?’ Gerda is teruggekeerd met een mooie jonge vrouw met donker haar. ‘Dit is Francesca, de conservator van het Joods Museum. Ik heb haar over *L'Incendio* verteld. Ze wil de muziek graag zien.’

Ik haal het losse vel bladmuziek uit mijn tas. Francesca pakt het van me aan en fronst als ze de naam van de componist ziet. ‘U hebt dit in Rome gekocht?’ vraagt ze me in keurig Engels.

‘Ja, in een antiekwinkel. Ik heb er honderd euro voor betaald,’ voeg ik er wat bedremmeld aan toe.

‘Het ziet er oud uit,’ geeft ze toe, ‘maar het is niet erg waarschijnlijk dat Lorenzo Todesco dit heeft gecomponeerd.’

‘Kent u hem?’

‘Natuurlijk. Ons archief bevat dossiers over alle Joden die hier zijn gedeporteerd. Hij was musicus, hij speelde viool. Hij woonde met zijn

ouders en zijn broer Carlo aan de Calle del Forno, op nummer II.’

‘Het zigeunerboek was van hem,’ zegt Gerda. ‘Zijn adres staat erop.’

Francesca schudt haar hoofd. ‘Van de familie Todesco heeft alleen Carlo de oorlog overleefd. We hebben hem voor zijn dood geïnterviewd voor een documentaire over de deportatie. Hij vertelde dat de fascistten alle boeken en documenten van zijn familie hadden verbrand. De Todesco’s konden slechts een paar dingen meenemen toen ze werden gedeporteerd, en die spullen zijn uiteindelijk in de concentratiekampen verloren gegaan. Dit...’ – Francesca wijst naar *L’Incendio* – ‘... zou dus niet moeten bestaan.’

‘Maar het bestaat,’ zeg ik. ‘En ik heb er honderd euro voor betaald.’

‘Wat kunt u me vertellen over die antiekzaak in Rome? Hoe zijn ze aan deze muziek gekomen?’

Weer maak ik mijn tas open, nu om naar de twee brieven van Anna Maria Padrone te zoeken. ‘De muziek maakte deel uit van een erfenis van iemand die Capobianco heette...’

‘Capobianco?’

‘Dat schreef de kleindochter.’ Ik haal de brieven uit mijn tas en geef ze aan Francesca. ‘Hij woonde in Casperia.’

Ze haalt een van de twee brieven uit de envelop en leest hem. Ik hoor haar adem stikken. Als ze me weer aankijkt, is er iets veranderd in haar ogen. Het lijkt net alsof daarin een vonk is ontbrand die een vuurtje heeft aangestoken. ‘Ze schrijft dat haar grootvader dood is.’

‘Ja, meneer Padrone is bij een overval op zijn winkel omgekomen.’

Ze staart naar *L’Incendio* alsof het vel papier plotseling in iets anders is veranderd. In iets gevaarlijks. ‘Mag ik dit van u lenen? Ik wil het graag door mijn mensen laten onderzoeken. En de brieven ook.’

‘Uw mensen?’

‘Deskundigen in het onderzoeken van oude documenten. Wees gerust, ze zullen er heel voorzichtig mee omspringen. Als deze bladmuziek inderdaad zo oud is als wij denken, zouden mensenhanden het eigenlijk niet meer mogen aanraken.’

‘We hebben er thuis kopieën van,’ zegt Gerda tegen mij. ‘We kunnen het origineel best uitlenen.’

Ik kijk naar *L’Incendio* en denk aan alle ellende die het in mijn leven heeft veroorzaakt. Het heeft mijn gezin uit elkaar gerukt en mijn dochter behekst.

‘Voor mijn part mag u het houden,’ zeg ik. ‘Ik wil die ellendige muziek nooit meer zien of horen.’

Die avond eten Gerda en ik in een restaurant dat we op de bonnefooi hebben gekozen, een van de vele tentjes aan het San Marcoplein waar ze pizza en pasta serveren aan toeristen die nooit voor een tweede keer zullen terugkeren. Alle tafels zijn bezet. Pal naast ons zit een groepje roodverbrande Amerikanen die te hard lachen en te veel drinken. Ik heb geen trek en eet met lange tanden van de smakeloze spaghetti bolognese die als een bloederige massa op mijn bord ligt.

Gerda klinkt overdreven opgewekt als ze haar glas chianti opheft en een toast uitbrengt. ‘Taak volbracht! We kwamen, we vroegen, we kregen het antwoord. Op *L’Incendio* berusten geen rechten.’

‘Ik hoop niet dat je het nog steeds wilt opnemen?’

‘Waarom niet? De componist is dood en volgens Francesca heeft hij geen levende erfgenamen.’

‘Maar ze is er niet van overtuigd dat hij het heeft geschreven.’

‘De naam klopt, het adres klopt. Het móét zijn werk zijn. Het enige wat we niet weten, is hoe het bij Capobianco terecht is gekomen.’

Eerder op de avond heb ik de twee Capobianco’s in Casperia gebeld,

maar ze namen geen van beiden op. Ik pak nu mijn mobieltje om de laatste voicemail te bekijken, voor het geval ik een telefoontje van hen heb gemist. Ik zie twee nieuwe berichten van Rob maar niets van de familie Capobianco en stop het telefoontje weer in mijn tas.

‘We kunnen aan de bewerking beginnen zodra we weer thuis zijn,’ zegt Gerda. ‘Laura weet vast wel iets moois te bedenken voor de cello.’

‘Het zit me helemaal niet lekker, Gerda. Ik vind niet dat we deze muziek moeten opnemen.’

‘Waarom niet?’

‘Omdat het net is alsof we die man uitbuiten. Alsof we ons voordeel doen met wat hem is overkomen. De achtergrond van dit muziekstuk is zo tragisch dat het aanvoelt alsof we erom vragen ervoor gestraft te worden.’

‘Het is alleen maar een wals.’

‘Maar als je bedenkt hoe die arme jongen is gestorven... En de man die me zijn werk heeft verkocht, is vermoord. Op iedereen die het stuk hoort of er iets mee doet, lijkt een vloek te rusten. Tot mijn eigen dochter aan toe.’

Gerda neemt een slokje wijn en zet haar glas kalm weer neer. ‘Ik weet dat je het de laatste tijd moeilijk hebt gehad. Al die problemen met Lily. Maar misschien had dat niets te maken met *L’Incendio*. Ik geef toe dat het spookachtige muziek is. Het is een indrukwekkend en moeilijk stuk en er hangt inderdaad een heel nare geschiedenis aan, maar het zijn alleen maar noten op een vel papier en die noten moeten gehoord worden. Het zou een mooie nagedachtens aan Lorenzo Todesco zijn als we zijn muziek met de rest van de wereld zouden delen. Het is de enige manier waarop hij onsterfelijk kan worden.’

‘Als het niet aan de muziek ligt, hoe verklaar jij dan wat er met

Lily aan de hand is?’

‘Ze is nog zo jong. Ik weet zeker dat het iets van voorbijgaande aard is. Ga naar huis, Julia. Ga met Rob praten.’ Ze reikt over de tafel heen om haar hand op de mijne te leggen. ‘En laten we nu ons bed maar eens opzoeken. Morgen is een nieuwe dag. Dan zie je alles weer met andere ogen.’

We steken het San Marco over naar de Accademiabrug om terug te keren naar Dorsoduro. Zelfs op dit late uur is het nog druk en rumoerig op straat. Het is een warme avond en nu zijn het de jongeren die het straatbeeld beheersen. Luidruchtige jongens die met loshangend overhemden flirten met zorgeloze meisjes in minirokjes en topjes, lachend en drinkend. Ik kan me niet herinneren waar ons hotel is, maar Gerda leidt ons door de drukte naar een stille straat. Ik probeer intussen uit te rekenen hoe laat het nu in Boston is.

Rob zal inmiddels wel weten waar ik ben. Hij kan online aan de afschriften van mijn creditcard zien dat ik bij een geldautomaat in Venetië geld heb gehaald en zojuist in een restaurant aan het San Marcoplein heb gegeten. Dergelijke dingen kun je niet geheimhouden voor een cijferman; het volgen van een geldspoor is voor hem een fluitje van een cent. Ik zou hem moeten bellen, maar ben bang voor wat ik te horen zal krijgen. Ik weet nu al hoe kwaad hij zal klinken. En wat zou ik tegen hem moeten zeggen? *Ik hoop dat jij en dokter Rose heel gelukkig worden?* Dat is zo sarcastisch en zo ben ik helemaal niet. Het komt alleen maar doordat ik zo bang ben dat ik hem, ja, dat ik hem ben kwijtgeraakt.

Ik zie het verlichte uithangbord van ons hotel aan het eind van de straat. Ik pieker zo over Rob en over wat ik tegen hem moet zeggen dat ik geen erg heb in de man die zich in een portiek ophoudt, totdat zijn silhouet, gezichtloos en met brede schouders, zich losmaakt uit de schaduwen. De man verspert ons de weg.

‘Julia Ansdell?’ vraagt hij. Italiaans accent. Zware stem.

Gerda, die een halve stap voor me loopt, vraagt: ‘Wie bent u?’

‘Ik ben op zoek naar mevrouw Ansdell.’

‘Dat pakt u dan helemaal verkeerd aan,’ zegt Gerda vinnig. ‘U maakt haar alleen maar aan het schrikken.’

Als de man op ons afkomt, deins ik achteruit tot ik tegen een muur kom te staan.

‘U jaagt haar de stuipen op het lijf,’ zegt Gerda. ‘Zo heeft haar man het niet bedoeld.’

Haar man. Die twee woorden steken als dolken in mijn hart. Ik kijk haar aan. ‘Wat?’

‘Julia, lieverd, Rob heeft me vanochtend gebeld, toen jij sliep. Hij heeft alles uitgelegd. Je zenuwinzinking, de psychiater. Hij wil graag dat je thuiskomt en naar die kliniek gaat. Hij zei dat ze het met overleg zouden doen. Niet op déze manier.’ Gerda wendt zich tot de man. ‘Hoepel jij dus maar op. Als Rob wil dat ze thuiskomt, moet hij haar zelf maar komen...’

Ik verstijf bij de knal. Gerda valt achterover tegen me aan alsof de man haar een duw heeft gegeven, maar ze is te zwaar voor me en ik kan haar niet overeind houden. Als ze op de grond neerzakt, voel ik warm bloed over mijn handen stromen.

Ik kan het gezicht van de man niet onderscheiden, maar weet dat hij het op mij gemunt heeft. Hij is voor mij gekomen. Ik sta met mijn rug tegen de muur, in afwachting van de kogel.

Plotseling gaat de deur van het hotel open en weergalmen zware stemmen in de steeg. Twee mannen komen lachend naar buiten. De man met het pistool draait zich naar hen om.

Ik grijp mijn kans.

Instinctief ren ik naar de lichten, de mensen. Ik hoor nog meer schoten, voel iets langs mijn hoofd suizen, sla snel een hoek om. Ik

zie een café waar een paar mensen op het terras zitten. Als ik op hen afren probeer ik om hulp te roepen, maar ik merk dat ik zo in paniek ben dat ik geen geluid kan voortbrengen. Ik weet niet of de man achter me aan komt, maar ik blijf rennen. De mensen kijken naar me – allemaal ogen, allemaal getuigen, maar wie zal er tussen mij en een kogel gaan staan?

De beste weg om Dorsoduro te verlaten is via de Accademiabrug. Dan kan ik opgaan in de nachtelijke drukte op het San Marcoplein. Bovendien heb ik daar een politiebureau gezien.

De brug ligt vlak voor me, de brug die mijn redding moet zijn.

Als ik mijn voet erop zet, word ik door iemand vastgegrepen. Ik draai me vliegensvlug om, gereed om die vent zijn ogen uit te krabben en voor mijn leven te vechten, maar het gezicht dat ik zie is dat van een jonge vrouw. Het is Francesca van het Joods Museum.

‘Julia,’ zegt ze fronsend. ‘Wat is er aan de hand?’

Ik kijk om, zoek naar mijn belager. ‘Een man... heeft geprobeerd me te vermoorden...’

‘Waar?’

‘Bij mijn hotel. Gerda... is misschien al dood.’

Francesca draait zich om naar de jonge man die bij haar staat en zegt iets in het Italiaans. Met zijn baard en rugtas ziet hij eruit als een serieuze student. Na een rad gesprek knikt hij en loopt weg in de richting van mijn hotel.

‘Salvatore gaat op zoek naar de man die je heeft aangevallen,’ zegt ze. ‘Kom met me mee. Snel.’

‘Waarheen?’

Ze pakt mijn arm. ‘Naar een veilige plek.’

Na het rumoer van San Marco is het in de smalle straat waar ze me naartoe leidt griezelig stil. In deze uithoek van Castello wagen zich 's avonds geen toeristen. Het knarsende geluid waarmee Francesca's sleutel het slot opent, klinkt in mijn oren akelig luid. We gaan een donker appartement binnen. Francesca loopt snel de kamer door om de gordijnen te sluiten zodat er niemand naar binnen kan kijken. Pas als alle ramen afgedekt zijn, durft ze een schemerlamp aan te doen. Ik dacht dat ze me naar haar eigen appartement had gebracht, maar als ik om me heen kijk, zie ik verschoten brokaat, antimakassars en met bloemen beschilderde vazen. Niet het interieur van een jonge vrouw.

'Dit is het huis van mijn grootmoeder. Ze is een week naar Milaan,' zegt Francesca. 'We kunnen hier op Salvatore wachten.'

'We moeten de politie bellen.' Ik steek mijn hand in mijn tas, die ik tijdens mijn angstige vlucht door Dorsoduro zowaar bij me heb weten te houden, maar als ik mijn mobiele telefoon eruit haal, houdt ze me tegen.

'We kunnen de politie niet bellen.'

'Natuurlijk wel. Die kerel heeft Gerda neergeschoten.'

'We kunnen de politie niet vertrouwen.' Ze duwt me zachtjes naar de bank. 'Ga alsjeblieft zitten.'

Ik zak neer op de versleten kussens en sla mijn armen om mijn lichaam. 'Ik kan het niet geloven. Ik kan niet geloven dat hij me dood wil hebben.' Nu ik in veiligheid ben gebracht, hoef ik me niet meer groot te houden. Ik zit zo te beven dat ik mezelf als het ware

hoor kraken en barsten. 'Ik begrijp het niet. Ik begrijp er niets van.'

'Ik denk dat ik het kan uitleggen,' zegt Francesca.

'Jij? Jij kent Rob niet eens!'

'Wie is Rob?'

'Mijn man. Hij heeft die kerel gestuurd.'

'Nee, nee, nee. Dit heeft niets met je man te maken.' Ze legt haar handen op mijn schouders. 'Luister naar me. Alsjeblieft.'

Ik hef mijn hoofd op. Ze kijkt zo fel dat ik de hitte van haar blik bijna kan voelen. Ze neemt plaats in een fauteuil tegenover me en blijft een ogenblik heel stil zitten. Met haar dikke zwarte haar en gebogen wenkbrauwen zou ze kunnen poseren voor een renaissanceschilderij.

'Nadat je vanmiddag *L'Incendio* bij me had achtergelaten heb ik een aantal mensen gebeld,' zegt ze. 'Allereerst een bevriende journalist, om na te gaan of de feiten over de moord op meneer Padrone juist zijn. Daarna een contactpersoon in Rome die voor Europol werkt. Dat is het politieapparaat van de Europese Unie. Deze contactpersoon heeft me zojuist teruggebeld met verontrustende informatie. Ze zei dat meneer Padrone inderdaad is omgekomen tijdens een incident dat door de politie als een overval is bestempeld, maar dat het een erg eigenaardige overval was, omdat de dieven geld noch sieraden hebben meegenomen. Er is alleen in wat oude boeken met bladmuziek gerommeld, maar niemand weet of er iets ontbreekt. Het meest verontrustende detail is echter de manier waarop meneer Padrone is gedood. Twee kogels, in zijn achterhoofd.'

'Een executie.'

Francesca knikt verbeten. 'Dát zijn de mensen die vanavond hebben geprobeerd jou te vermoorden.' Ze zegt het heel nuchter, op dezelfde toon waarop ze had kunnen zeggen: daarom is de hemel blauw.

‘Nee, dat kan niet waar zijn,’ protesteer ik. ‘Er is geen enkele reden waarom iemand mij zou willen...’

‘De wals. Ze weten dat je die hebt gekocht. Ze weten dat je probeert uit te zoeken wat erachter zit. Daarom is meneer Padrone vermoord. Omdat hij gevaarlijke vragen stelde. Omdat hij met de verkeerde mensen heeft gesproken.’

L’Incendio. Alles draait om *L’Incendio*.

‘Wat zit er dan achter?’ vraag ik zachtjes. ‘Wat is er met die muziek?’

Francesca haalt diep adem, alsof het verhaal dat ze me gaat vertellen erg moeilijk is. ‘Ik ben er inmiddels van over-tuigd dat de muziek inderdaad is geschreven door Lorenzo Todesco, die aan de Calle del Forno woonde tot hij in 1944 werd opgepakt. Van de 246 Joden die uit Venetië zijn gedeporteerd, hebben slechts acht de oorlog overleefd. Lorenzo hoorde niet bij die acht.’

‘Weet je hoe hij is gestorven?’ Ik wil het antwoord eigenlijk niet horen, maar moet weten wat er is gebeurd.

‘De fascisten hielden zeer nauwkeurige dossiers bij, dus is alles over zijn uiteindelijke lot opgetekend. Hij is naar Risiera di San Sabba gestuurd, een gevangenenkamp in het noorden van Italië, ook bekend onder de naam Stalag 339. Het was aanvankelijk een kamp voor Italiaanse gevangenen. Later werd het gebruikt voor massa-executies en kreeg het een eigen crematorium. Er zijn in dat kamp duizenden gevangenen vermoord. Sommigen werden neergeknuppeld, anderen kregen een kogel in hun hoofd. Sommigen van hen waren nog niet dood voordat ze in de oven van het crematorium werden gegooid.’ Francesca pauzeert op dit punt. De stilte maakt het afgrijzen om wat ze vertelt nog groter. Dan gaat ze weer door: ‘Het gegil van de mensen die levend werden verbrand was in het hele kamp te horen.’

Van puur afgrijzen kan ik geen woord uitbrengen. Ik wil de rest niet

horen. Ik zit als versteend op de bank en staar Francesca aan.

‘Het gekrijs was zo afschuwelijk dat zelfs de nazicommandant het niet kon verdragen. Om het geluid te maskeren besloot hij dat er op het plein muziek moest worden gemaakt. Hij gaf een Italiaanse SS-officier, kolonel Collotti, opdracht dat te regelen. Het was een logische keuze. Collotti was amateurmusicus en een groot liefhebber van symfoniemuziek. Hij was ook verzamelaar van onbekende muziekstukken. Hij stelde een orkest samen van gevangenen en koos eigenhandig de musici en de muziek die moest worden gespeeld. Een van die stukken was een wals die Collotti speciaal hiervoor liet maken. Hij werd gecomponeerd door een van de Joodse gevangenen. Na de oorlog beschreef een gevangenenbewaarder tijdens zijn rechtszaak deze wals als een prachtig, spookachtig stuk met een duivels slot. Het was Collotti’s favoriete stuk. Hij liet het keer op keer spelen om het gekrijs van de stervenden te camoufleren. Voor duizenden gevangenen was deze wals het laatste wat ze hoorden.’

‘*L’Incendio*. Het vuur.’

Francesca knikt. ‘Het vuur van het crematorium.’

Ik begin weer te beven. Ik heb het zo koud dat mijn tanden klapperen. Francesca gaat naar de keuken en komt even later terug met een mok hete thee. Ik drink er met kleine slokjes van, maar slaag er niet in warm te worden. Er rust dus inderdaad een vloek op de wals, de vloek van duizenden doodsbanne mensen die deze muziek hoorden toen ze levend werden verbrand. Het is een wals om bij te sterven, gecomponeerd door een man die de muziek van zijn eigen dood moest schrijven.

Ik vat moed en vraag: ‘Hoe is Lorenzo Todesco gestorven?’

‘Precies zoals de andere musici. Het einde van de oorlog was al in zicht toen ook zij gedwongen werden naar het executie terrein te marcheren. Hun lichamen werden in de oven gegooid. De bladmuziek

van de wals is niet teruggevonden. Men ging ervan uit dat de SS-officieren alle muziek vlak voor hun vlucht hadden vernietigd.’

‘Hoe is die wals dan terechtgekomen in de winkel van meneer Padrone?’

‘Dat is nu juist de grote vraag.’ Francesca leunt naar voren. Haar ogen schitteren koortsachtig. ‘We weten dat hij die niet van de musici heeft gekregen, want zij zijn allemaal omgekomen. Dus moet dat muziekstuk zijn bewaard door een van de bewakers of SS-officieren die zijn gevlucht voordat ze gearresteerd zouden worden.’ Ze houdt haar hoofd schuin en kijkt me aan, wachtend tot het kwartje valt.

Ik ga rechtop zitten. ‘Capobianco.’

‘Toen ik de naam Capobianco in de brief zag, was ik meteen gealarmeerd. Ik heb mijn contactpersoon bij Europol gevraagd of ze meer te weten kon komen over wijlen meneer Capobianco. We weten dat hij rond 1946 in Casperia is aangekomen en daar tot aan zijn dood, acht jaar geleden, heeft gewoond. In Casperia weet niemand waar hij vandaan was gekomen en volgens de bewoners van de stad hield hij zich erg afzijdig. Hij en zijn vrouw, die eerder dan hij is gestorven, hadden drie zonen. Toen hij kwam te overlijden, heeft een makelaar die voor de familie werkte het grootste deel van zijn bezittingen verkocht, waaronder muziekinstrumenten en een groot aantal boeken met bladmuziek. Meneer Capobianco was een groot liefhebber van symfoniemuziek. Hij was ook een man over wie we geen informatie kunnen vinden. Tot hij in 1946 plotseling en op mysterieuze wijze op het toneel verscheen.’

Ik staar Francesca aan. ‘Kolonel Collotti.’

‘We weten dat Collotti een van de SS-officieren was die vlak voor de komst van de geallieerden zijn verdwenen. Toen hij is gevlucht, heeft hij een koffer met documenten meegenomen. De autoriteiten hebben naar hem gezocht, maar hem niet gevonden. Hij heeft daarom

nooit terechtgestaan. Ik denk dat hij de naam Capobianco heeft aangenomen en zo in alle rust oud is geworden.’

‘Maar als hij nu dood is, waarom is zijn geheim dan nog belangrijk?’

‘Zijn geheim is voor bepaalde mensen zelfs heel belangrijk. Mensen in hoge kringen.’ Ze haalt een Italiaanse krant uit haar tas en spreidt hem uit op de lage tafel. Op de voorpagina staat een foto van een knappe man van in de veertig die te midden van een bewonderende menigte handen schudt. ‘Dit is een van de snelst stijgende sterren in de Italiaanse politiek,’ zegt Francesca. ‘Hij is de gedoodverfde winnaar van de komende verkiezingen. Volgens de prognoses zal hij onze volgende premier worden. Hij is door zijn familie zijn hele leven op die taak voorbereid. Ze hebben al hun hoop gevestigd op hem en op wat hij kan doen voor hun zakelijke belangen. Zijn naam is Marco Capobianco.’ Ze ziet mijn onthutste blik. ‘En nu blijkt dat hij vermoedelijk de kleinzoon is van een oorlogsmisdadiger.’

‘Maar hij heeft zelf geen misdaden gepleegd. Dat heeft zijn grootvader gedaan.’

‘Toch is dit funest voor zijn politieke loopbaan. Wist hij wie zijn grootvader in werkelijkheid was? Heeft de familie dat al die jaren voor hem verborgen gehouden, ja of nee? Maar het grootste schandaal is de manier waarop de familie, en misschien ook Marco zelf, heeft gereageerd op de dreiging dat hun geheim zou uitkomen.’ Ze kijkt me indringend aan. ‘Meneer Padrone is niet vermoord door gewone dieven.’

En ik ben verantwoordelijk voor zijn dood. Ik ben degene die hem om informatie over *L'Incendio* heeft gevraagd. Daarom had hij contact opgenomen met de familie Capobianco, om hen te vragen naar een onbekende wals van een componist uit Venetië. Hoelang heeft het geduurd voordat ze erachter waren dat L. Todesco een Jood was die in Risiera di San Sabba is omgekomen? Dat het bestaan van de

bladmuziek het bewijs was dat meneer Capobianco óók in dat concentratiekamp was geweest?

‘Daarom moesten we jou in veiligheid brengen,’ zegt Francesca. ‘Daarom zijn Salvatore en ik naar je gaan zoeken.’

‘Maar jullie hebben de muziek nu. Jullie hebben het origineel. Dan hoeven ze mij niet te vermoorden.’

‘Je bent een getuige. Alleen jij kunt bevestigen dat je het van meneer Padrone hebt gekocht. En Anna Maria heeft in haar brief zwart op wit gezet dat meneer Padrone het van de familie Capobianco heeft gekocht. Jij bent een belangrijke schakel in de keten die rechtstreeks naar hun familie voert.’ Ze leunt weer naar voren met vuur in haar ogen. ‘Ik ben Joods, Julia. En Salvatore ook. We zijn nog maar met zo weinigen in deze stad, maar de geesten zijn hier nog aanwezig. Nu kunnen we één daarvan te ruste leggen. De geest van Lorenzo Todesco.’

Er wordt op de deur geklopt. We schrikken allebei.

‘Zoek dekking,’ fluistert Francesca. Ze doet snel de lamp uit. Het is nu volkomen donker. Ik ga languit op de vloer liggen en voel mijn hart tegen het tapijt bonken als Francesca stilletjes door de duistere kamer loopt. Bij de deur vraagt ze iets in het Italiaans. Ik hoor een man antwoord geven.

Met een zucht van opluchting doet ze de deur open om hem binnen te laten en als ze het licht weer aandoet, zie ik dat het Salvatore is. Zijn gespannen gezicht maakt me duidelijk dat ik niet de enige ben die bang is. Hij zegt in rad Italiaans iets tegen Francesca, die het voor me vertaalt.

‘Er is bij jouw hotel op drie mensen geschoten,’ zegt ze. ‘De twee mannen zijn dood, maar je vriendin leefde nog toen ze naar het ziekenhuis werd gebracht.’

Ik denk aan de arme toeristen die midden in een moordaanslag

terecht waren gekomen toen ze het hotel verlieten. En ik denk aan Gerda, die nu voor haar leven vecht.

‘We moeten het ziekenhuis bellen.’ Ik pak mijn mobieltje.

Weer houdt Francesca me tegen. ‘Dat is te gevaarlijk.’

‘Ik wil weten hoe het met haar is.’

‘Ze mogen je niet op het spoor komen. Als jou iets overkomt en je geen getuigenis kunt afleggen, is de bewijsketen verbroken. Daarom heeft Salvatore iets bedacht.’

Hij steekt zijn hand in de rugtas. Ik hoop dat er een pistool in zit waarmee hij me kan beschermen, maar hij haalt er een camera en een statief uit en stelt die op.

‘We willen je verklaring opnemen,’ zegt Francesca. ‘Als jou iets mocht overkomen, hebben we in elk geval...’ Ze stopt als tot haar doordringt hoe gevoelloos dit in mijn oren moet klinken.

Ik maak de zin voor haar af. ‘Dan hebben jullie in elk geval mijn getuigenis.’

‘Je moet begrijpen dat dit heel machtige mensen zijn. We moeten ons op iedere mogelijkheid voorbereiden.’

‘Ik begrijp het ook wel.’ Ik haal diep adem en ga rechtop zitten. Eindelijk kan ik iets doen, iets belangrijks. Dat geeft me enige rust. Ik kijk in de lens. ‘Wat moet ik zeggen?’

‘Begin maar met je naam en adres. Waarom je de muziek hebt gekocht van meneer Padrone. Wat zijn kleindochter heeft geschreven. Vertel het hele verhaal.’

Het hele verhaal. Ik denk aan wat zij nog niet weten. Dat ik bang ben voor mijn eigen dochter. Dat een psychiater denkt dat ik niet goed bij mijn hoofd ben. Ik weet nu dat ik met recht bang ben. Ik weet nu dat er aan *L’Incendio* kwaad kleeft.

‘Ik ben klaar,’ zeg ik. Salvatore drukt op *record*. Boven de lens gaat een rood lichtje branden, als een boos oog.

‘Mijn naam is Julia Ansdell. Ik ben 34 jaar, getrouwd en woon aan Heath Road 4122, Brookline, Massachusetts. Op 21 juni van dit jaar was ik in de antiekwinkel van ene meneer Padrone in Rome, waar ik een met de hand geschreven compositie heb gekocht met de titel *L’Incendio*, geschreven door een componist genaamd L. Todesco...’

Het rode oog van de camera begint te knippen. Terwijl Salvatore in zijn tas naar een nieuwe batterij zoekt, blijf ik praten. Over mijn pogingen achter de identiteit van Lorenzo te komen. Over de dood van meneer Padrone. Over...

9

Het geluid van mijn hijgende ademhaling. De geur van mijn angst. Ik ren door een steeg. Ik kan me niet herinneren hoe ik het appartement ben ontvlucht. Ik weet niet hoe het met Francesca en Salvatore is. Ik weet alleen dat er iets vreselijks is gebeurd en dat ik nu in paniek door de donkere stad dwaal.

En ik geloof dat ik word achtervolgd.

In de verte hoor ik bonkende muziek, een duister oergeluid. Het lokt me. Daar moeten mensen zijn. Ik sla hijgend de hoek om en zie een drukke nachtclub en mensen die buiten rond hoge tafels staan. Zelfs hier ben ik te zichtbaar. Hij kan me makkelijk in mijn rug schieten en verdwijnen zonder gezien te worden.

Wild dring ik tussen de feestende mensen door. Ik hoor de verontwaardigde kreet van een vrouw als ik haar cocktail omstoot. Ik ren verder. Halverwege een drukke *piazza* kijk ik over mijn schouder om te zien of ik nog steeds word achtervolgd. Er zijn zoveel mensen dat ik het eerst niet zeker weet. Dan zie ik een man met donker haar die met een onverstoorbare vastberadenheid achter me aan komt.

Ik duik een straat in, sla een hoek om, zie een bordje waar PIAZZA SAN MARCO op staat met een pijl naar links. Mijn achtervolger denkt vast dat ik daarheen zal vluchten, naar San Marco, het plein waar tot diep in de nacht mensen op de been zijn.

Ik sla rechtsaf en zoek dekking in een portiek. Ik hoor naderende voetstappen. Ze slaan linksaf. Naar San Marco.

Ik gluur om de hoek van de portiek. Niemand te bekennen.

Twintig minuten later vind ik een onafgesloten hek naar een tuin,

waar het in de schaduwen geurt naar rozen en tijm. Het schijnsel van de ramen op de bovenverdieping van het huis is sterk genoeg om mezelf te kunnen bekijken en de balans van mijn situatie op te maken. Gedroogde bloedvlekken op mijn bloes, een grote hoeveelheid sneetjes in mijn linkerarm. Van rondvliegend glas? Een explosie?

Ik zou terug willen gaan om te zien of Francesca en Salvatore nog leven en om mijn tas te halen, maar dat is te gevaarlijk. Het is ook te gevaarlijk om terug te keren naar het hotel waar ze Gerda hebben neergeschoten. Ik kan niet bij mijn bagage, mijn handtas, mijn creditcards en mijn mobiele telefoon komen. Gejaagd kijk ik hoeveel geld ik op zak heb: wat muntjes en een briefje van vijftig euro.

Daar zal ik het mee moeten doen.

Het kost me een vol uur om door de doolhof van straatjes en kanalen het treinstation Santa Lucia te bereiken. Ik durf het gebouw niet binnen te gaan, omdat Capobianco's mensen dat natuurlijk verwachten. In plaats daarvan ga ik een nabijgelegen internetcafé binnen en besteed een klein deel van mijn kostbare geld aan een uur computertijd. Het is midden in de nacht, maar de zaal zit vol backpackers die op de toetsenborden rammen. Ik kies een computer ver van het raam, log in op mijn e-mailaccount en zoek op de website van Europol naar contactinformatie. Ik zie geen mogelijkheid rechtstreeks contact op te nemen met de rechercheafdeling, dus stuur ik een mailtje naar hun mediakantoor.

Mijn naam is Julia Ansdell. Ik heb informatie over de moord op Stefano Padrone in Rome...

Ik zet in de mail alles wat ik me kan herinneren over *L'Incendio*, Lorenzo Todesco en de familie Capobianco. Zal Europol denken dat ik een mafkees ben die zich allerlei samenzweringstheorieën in het hoofd haalt? Of zullen ze begrijpen dat ik echt in gevaar verkeer en

hun hulp nodig heb?

Ik doe er drie kwartier over en als ik klaar ben, ben ik opgelucht en moe. Het enige wat ik nu nog kan doen, is op ‘versturen’ klikken en er het beste van hopen. Ik stuur kopieën naar het Joods Museum van Venetië, naar tante Val en naar Rob. Als ik dit niet overleef, zal hij in elk geval weten waarom.

De mails floepen weg.

Ik heb nog een kwartier computertijd over, dus open ik mijn inbox. Er zijn vijf nieuwe mails van Rob. De laatste heeft hij twee uur geleden verstuurd.

Ik maak me vreselijk veel zorgen om je. Gerda neemt niet op. Laat me alsjeblieft weten of alles goed is met je. Een telefoontje, een sms, een mailtje, maakt niet uit. Ik beloof je dat we onze problemen zullen oplossen. Ik hou van je. Ik ben niet van plan je op te geven.

Ik staar naar de woorden en wil zo graag geloven dat hij het meent. De countdown van de computer begint te knipperen. Ik heb nog maar drie minuten.

Ik begin te typen.

Ik denk dat Gerda dood is. Ik ben bang en heb je nodig. Weet je nog waar ik je heb verteld dat ik zwanger was? Daar zal ik zijn. Kom. Vertel het aan niemand.

Ik klik op ‘versturen’.

Ik heb nog dertig seconden computertijd als er een nieuw mailtje in mijn inbox verschijnt. Het is van Rob en bevat slechts vier woorden.

Ik ben al onderweg.

Venetië is een heel geschikte stad als je je moet verbergen. In de drukke straatjes waar toeristen uit de hele wereld zich verdringen, val je niet op. Bij het aanbreken van de dag, als de stad weer tot leven komt, verlaat ik de portiek waar ik de nacht heb doorgebracht en ga

op zoek naar een markt. Ik koop brood, fruit, kaas en een broodnodige kop koffie. Samen kost me dat de rest van mijn vijftig euro. Nu moet ik zien dat ik in leven blijf en een veilig plekje vind om me te verstoppen tot Rob komt. Ik weet dat hij zal komen, omdat hij niet van onafgemaakte vraagstukken houdt. Voor A plus B moet altijd het juiste antwoord worden ingevuld.

Ik houd me de hele dag schuil. Ik mijd het treinstation en de *vaporetti*-haltes omdat men je daar verwacht als je op de vlucht bent, en kom uiteindelijk terecht in een onopvallende kerk aan de rand van Cannaregio. De Sint-Alvise ziet er van buiten weinig inspirerend uit, maar het prachtige interieur blijkt een schat aan fresco's en schilderijen te bevatten. Het is er koel en stil en er zitten alleen maar twee vrouwen met gebogen hoofd te bidden. Ik neem plaats in een van de banken om de uren uit te zitten. Ik snak naar nieuws over Gerda, maar durf niet naar het ziekenhuis te gaan, noch naar het Joods Museum. Francesca zei dat zelfs de politie niet te vertrouwen is.

De twee vrouwen vertrekken. Andere mensen komen binnen om te bidden en kaarsen aan te steken. Bijna geen toeristen. De Sint-Alvise ligt zo afgelegen dat de meesten hier niet komen.

Om vier uur verlaat ik mijn schuilplaats. De zon schijnt zo fel dat ik me akelig onbeschermt voel. Ik ga op weg naar de Rialtobrug. Naarmate ik er dichterbij kom, wordt het steeds drukker en iedereen lijkt vanwege de hitte in slow motion te lopen. Het is vier jaar geleden, op net zo'n warme dag als vandaag, dat ik Rob heb verteld dat ik zwanger was. We hadden uren rondgelopen en halverwege de Rialtobrug voelde ik me plotseling zo moe dat ik moest stoppen om op adem te komen.

Ben je ziek?

Nee, maar ik geloof dat ik in verwachting ben.

Het was een moment van zulk volmaakt geluk dat ik me er ieder

detail van herinner. De zilte geur van het kanaal. De smaak van zijn lippen op de mijne. Het is een herinnering die slechts één persoon met me deelt en hij weet waar hij me kan vinden.

Ik voeg me in de stroom toeristen die naar de brug dromt en word opgenomen in de amoebe-achtige menigte. Halverwege de brug blijf ik staan bij een kraam met sieraden van Venetiaans glas. Ik neem de tijd om het aanbod aan halskettingen en oorbellen te bekijken. Ik blijf zo lang treuzelen dat de verkoper er zeker van is dat ik iets zal kopen. Zijn assistente komt erbij en biedt me luidruchtig korting aan. Ze heeft zo'n schelle stem dat er mensen naar ons omkijken. Als ik doorloop, roept ze nog harder, bang haar klant te verliezen.

‘Julia,’ hoor ik iemand zachtjes zeggen.

Ik draai me om en zie hem, ongeschoren en verkreukeld. Hij ziet eruit alsof hij al dagen niet heeft geslapen en als hij zijn armen om me heen slaat, ruik ik zijn angst, zo duidelijk als de geur van zweet.

‘Stil maar,’ sust hij. ‘Alles is in orde.’

‘Nee, Rob. Jij weet niet...’

‘Ik weet dat het tijd is dat je thuiskomt.’

‘Ik kan niet zomaar op een vliegtuig stappen. Het is te gevaarlijk...’

‘Daarom zijn ze hier. Om je te beschermen. Om je in veiligheid te brengen. Je kunt hen vertrouwen.’

Hen.

Nu zie ik de mannen op ons afkomen. Mijn vluchtweg is geblokkeerd, ik kan nergens naartoe. Robs armen knellen om me heen, houden me gevangen.

‘Het is voor je eigen bestwil,’ zegt hij.

Ik probeer los te komen, maar hoe fel ik me ook verzet, Rob houdt me zo strak omarmd dat het voelt alsof hij me dood wil knijpen. Ik zie een flits, zo fel als een exploderende zon, en bezwijk in zijn

omhelzing.

In het waas dat voor mijn ogen hangt, kan ik nog net de gedaante van een vrouw onderscheiden. Ze draagt een lang, blauw gewaad, kijkt naar boven en heft haar gevouwen handen op naar de hemel. Het is een schilderij van een heilige, al weet ik niet welke. Het schilderij is de enige kleur die ik kan ontdekken in deze kamer waar de muren, lakens en gordijnen allemaal wit zijn. Achter de gesloten deur hoor ik mensen in het Italiaans praten en het geluid van een karretje dat door de gang wordt geduwd.

De deur gaat open en de waas verdwijnt als ik naar de twee mensen kijk die binnenkomen. Het verbaast me niet Rob te zien, maar de vrouw naast hem had ik niet verwacht.

‘Zo, ben je eindelijk wakker?’ zegt Francesca.

‘Je leeft nog,’ zeg ik zwakjes.

‘En Salvatore ook. Maar Julia, we hebben ons zoveel zorgen om je gemaakt. Nadat je het appartement had verlaten, hebben we de hele nacht naar je gezocht. Kun je je herinneren wat er is gebeurd?’

Ik probeer me de beelden voor de geest te halen. De sneetjes in mijn arm en mijn met bloed besmeurde bloes. ‘Er was een explosie...’

Ze schudt haar hoofd. ‘Geen explosie.’

Rob gaat op het bed zitten en pakt mijn hand. ‘Julia, we willen je iets laten zien. Dan zul je begrijpen wat er met je is gebeurd.’ Hij kijkt naar Francesca. ‘Laat haar de film zien.’

‘Welke film?’ vraag ik.

‘De film die we gisteravond in het appartement van mijn grootmoeder hebben opgenomen.’ Francesca haalt een iPad uit haar tas en draait het scherm naar me toe. Als de film begint, hoor ik mijn eigen stem en zie ik mijn eigen gezicht.

‘Mijn naam is Julia Ansdell. Ik ben 34 jaar, getrouwd en woon op

Heath Road 4122, Brookline...?

Op de film zie ik er zenuwachtig en verformfaaid uit en ik kijk steeds naar de twee mensen die buiten beeld blijven, maar aarzel niet één keer als ik het verhaal over *L'Incendio* vertel. Dat ik de bladmuziek heb gekocht van meneer Padrone. Dat ik naar Venetië ben gegaan om antwoorden te zoeken. Dat Gerda en ik voor ons hotel zijn aangevallen.

'Ik zweer dat alles wat ik zojuist heb verteld, de waarheid is. Als mij iets mocht overkomen...'

Mijn gezicht verstijft. Seconden gaan voorbij.

Francesca zegt buiten beeld: *'Wat is er, Julia?'* Ze komt in beeld, tikt op mijn schouder, schudt me een beetje door elkaar. Ik reageer niet. Ze fronst en zegt in het Italiaans iets tegen Salvatore.

De camera blijft draaien als ik als een robot opsta en uit beeld verdwijn. Francesca en Salvatore roepen geschrokken naar me. Er zijn luide knallen te horen en het geluid van brekend glas. Weer roept Francesca mij.

'Julia, kom terug! Kom terug!'

Francesca tikt op de iPad om de film stop te zetten. 'Je bent er zomaar opeens vandoor gegaan,' zegt ze. 'We hebben collega's gebeld om ons te helpen naar je te zoeken, maar we konden je niet vinden. Uiteindelijk hebben we jouw mobieltje gebruikt, het mobieltje dat in je tas zat, om je man te bellen. Hij was al op het vliegveld. Hij zat te wachten op zijn vlucht naar Venetië.'

'Ik begrijp er niets van,' fluister ik, starend naar de iPad. 'Waarom heb ik dat gedaan? Wat mankeert mij?'

'Op die vraag, lieve schat, hebben we nu het antwoord,' zegt Rob. 'De artsen hier hebben het op de hersenscan gezien toen je een paar uur geleden naar dit ziekenhuis bent gebracht. Ze denken dat het niet kwaadaardig is, maar het moet wel verwijderd worden.'

‘Wat moet er verwijderd worden?’

Hij streelt mijn hand en zegt rustig: ‘Je hebt een hersentumor. Het zit in je temporale kwab. Vandaar dat je steeds hoofdpijn had en aan geheugenverlies lijdt. Dit verklaart alles wat er de afgelopen maanden is gebeurd. Weet je nog dat Lily’s neuroloog ons heeft verteld dat temporaalkwabepilepsie vreemde gedragsstoornissen kan veroorzaken? Hij zei dat de patiënt tijdens een aanval gewoon kan lopen en zelfs autorijden. Jij hebt Juniper gedood. Je hebt jezelf ook in je been gestoken. Je kunt je dat alleen niet herinneren. En toen je wakker werd en Lily hoorde zeggen *mama pijn doen, mama pijn doen*, had je het mis. Ze zei: *mama doet pijn, mama doet pijn.*’

Ik krijg een brok in mijn keel. Mijn dochter heeft me niets aangedaan. Mijn dochter houdt van me.

‘Alles wat je hebt moeten doorstaan,’ zegt Rob, ‘kwam door de tumor.’

‘Niet alles,’ zegt Francesca. Ze knikt naar de gesloten deur. ‘Er staat een bewaker op de gang, Julia. Europol stelt een onderzoek in en als onze vermoedens over de familie Capobianco waar zijn...’ – ze glimlacht – ‘... dan heb jij de man die onze nieuwe premier had kunnen worden ten val gebracht.’

Het is een triomf die me geen vreugde bezorgt, want ik denk aan een veel intiemere vijand, de tumor die zich in mijn hersenen heeft genesteld. Een vijand die mijn werkelijkheidszin zo heeft verwrongen dat ik bang was geworden voor degenen van wie ik hou. Ik denk aan hoe vaak ik mijn pijnlijke slaap heb gemasseerd om te proberen datgene wat daar aan het groeien was, wat daar aan het opzwellen was, weg te krijgen.

Een vijand die me alsnog kan verslaan.

Tien jaar later

Mijn moeder is een heldin. Dat zegt de mevrouw van het Joods Museum, en dat zeggen papa, tante Val en Gerda ook. De burgemeester van Venetië, die ik vandaag een hand mocht geven, zegt dat ik erg trots op mijn moeder moet zijn omdat niet iedereen zo dapper is. Hij zegt dat ik vanavond bij het concert naast zijn dochter mag zitten, maar ik weet niet of zij Engels spreekt. Zo niet, dan wordt het een saaie avond, vooral omdat een heleboel mensen toespraken gaan houden. Papa zegt dat belangrijke mensen uit New York, Nederland en Israël speciaal voor dit herdenkingsconcert naar Venetië zijn gekomen. De directeur van het Joods Museum gaat vertellen wat mama heeft gedaan en zal haar daarna de prijs overhandigen. Dan moet ik opstaan en applaudiseren, ook al was ik pas drie toen het gebeurd is en herinner ik me er niets van.

Ik herinner me ook niet hoe ze was vóór haar operatie. Ik weet alleen hoe ze nu is. Dat ze soms haar evenwicht niet kan bewaren en met een stok moet lopen. Dat ze soms niet op het juiste woord kan komen. Maar mijn vader zegt dat dat allemaal niets uitmaakt, omdat ze het belangrijkste nog wel kan: lachen en tegen ons zeggen dat ze van ons houdt en me 's avonds een nachtzoen geven.

En ze kan nog steeds vioolspelen. Vanavond, bij het concert, gaat ze samen met Gerda *L'Incendio* spelen.

De zon is bijna onder en het is fris hier op het balkon van het hotel, maar ik wil nog niet naar binnen gaan. Ik wil dat de drie

donkerharige jongens die beneden op het plein rondhangen me in mijn nieuwe zijden jurk zien. Ik wil dat ze naar me lachen en zwaaien en me mooi vinden, maar ze kijken niet eens naar boven.

Mijn vader komt bij me staan. Samen kijken we uit over de daken van Venetië, waar het allemaal is gebeurd. Waar mijn moeder een heldin werd.

‘Dit is de mooiste plek op de hele wereld,’ zegt hij met een zucht. ‘En ik heb de twee mooiste meisjes op de hele wereld.’

‘Hoe vind je mijn jurk?’ Ik maak een pirouette om met de perzikkleurige zijde te pronken.

‘Prachtig,’ zegt hij, maar hij gaat alweer naar binnen. Terug naar haar. ‘Kom, Lily, we moeten gaan. Mama is zover.’

Door de open deur zie ik dat hij een jas over haar schouders legt en haar hals kust. Ik zie hem naar haar glimlachen alsof zij de enige vrouw op de hele wereld is. Hij heeft alleen maar oog voor haar. Altijd.

Er suist iets over het balkon. Het botst hard tegen het raam.

Ik kijk naar de vloer en zie dat het een duif is. Hij is zo versuft van de klap tegen het raam dat hij een ogenblik roerloos blijft liggen. Maar dan komt hij weer in beweging.

Ik buk me om hem op te pakken. Met mijn handen rond zijn lichaam voel ik zijn hart kloppen. Hij is warm en springlevend. Een mooie bruine duif met een volmaakte ring van witte vlekjes rond zijn nek. Als ik met hem naar de leuning loop, begint hij te bewegen omdat hij weer wil vliegen.

Ik draai zijn kop om en voel zijn nek met een keurig knakje breken. Dan gooi ik hem over de leuning.

Hij valt drie verdiepingen en smakt vlak naast de drie jongens op de straatstenen. Ze kijken geschrokken op. Ik glimlach en zwaai naar hen. Eindelijk zien ze mij in mijn perzikkleurige zijden jurk. Waarom

moet dat altijd zo lang duren?

‘Lily!’ roept papa. ‘We moeten gaan.’

‘Ik kom al.’ Ik lach nog een keer naar de jongens op straat en draai me dan om. Als ik de deur van het balkon sluit, weet ik dat de jongens nog steeds naar boven kijken. Ik denk dat ze nog heel lang zullen blijven kijken.

Van dezelfde auteur verschenen eerder:

Hartslag
Diagnose besmet
Koud bloed
Alarmfase rood
Koud hart

RIZZOLI & ISLES-THRILLERS

De laatste sterft
Het stille meisje
Sneeuwval
Het aandenken
De Mefistoclub
Verdwijn
Zustermoord
De zondares
De leerling
De chirurg

De nieuwe thriller van Tess Gerritsen met in de hoofdrollen Jane Rizzoli en Maura Isles verschijnt in het najaar van 2014.